

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Arad választó polgáraihoz.

Arad, január 27.

Országszerte egy érzelm utalja Magyarországot hazafias polgárságának kebelét valláskülönbség nélkül: a felháborodás érzete azon merénylet ellen, melylyel hazánk kulturális fejlődésének törvényes és békés menetét némelyek osztályérdek és felekezeti türelmetlenségéből megakadályozni készülnek; és azon eszközök és fegyverek ellen, amelyekkel ezek alkotmányos életünk és nemzeti magyarságunk felforgatására használnak.

Ez a hazafias felháborodás, ez a hazánk jövő boldogulása feletti aggodalom, fogta el Arad városát, Magyarország ezen intelligens és lelkes végváráját is, melynek lakossága úgy mit 45 év előtt, ma is az elsők közé lép sorompókba, midőn a hazai ügyét veszélyben forogni látja.

A mai vasárnap délutánjára kitűzött nagyszabású manifesztaáció fog alkalmul szolgálni Arad lelkes polgárságának arra, hogy tiltakozó szót emeljen az ultramontanizmus azon hazug állításával szemben, mely szerint a hazánk kulturális fejlődéséhez okvetlenül szükséges reformjavaslatokat a magyar nemzet nem kívánja és a fennforgó viszonyok azokat elődázhatatlanul nem sürgetnek.

Aradváros hazafias választópolgársága egyhangulag fogja követelni és sürgetni mindazt, a mi nélkül nemzet nem élhet a hazán: az alkotmányos szabadságot; a lelkiismeretnek szabadságát;

2. a jogoknak egyenlőségét;
3. a nemzetnek és az annak kebeléből alkotmányosan alakult törvényhozásának szuverenitását;

4. végül a magyar állam függetlenségét.

Van-e igaz hazafi, a ki ezeket nem óhajtja, sürgeti, a ki értök sikra szállani kész ne volna? Es van-e józan ész, és igazságszerető lélek, a ki be ne látná és egyszersmind be ne ismerné, hogy a katolikus czimet méltatlanul uzurpáló feudal-klerikális had, az ő támadásával a reformok ellen, támadja egyszersmind ugyanazokat a magasztos elveket és hazafias ideálokat.

Különösen *katholikus polgártársainkhoz* emeljük szózatunkat. Ők tudhatják legjobban, mily lojális módon ápolják és kimélik ama törvényjavaslatok, főleg a katolikus vallás érdekeit és elveit. Es ők érzik leginkább a szégyent és gyalázatot, a mi lelkiismeretükön, hithűségükön, hazafiságuk érzetén ejtetik az által, hogy az idegen hatalomnak és a külföldről importált vallási türelmetlenségnek zsoldjába szegődött ultramontan had hallatlan vakmerőséggel éppen a katolicizmus nevében merészkedik támadni a jog, az emberi művelődés, a magyar nemzeti érdekek ellen.

Fel tehát polgártársak! Ne mulasztad el senki má az alkalmat tiltakozó szavával oda állani a szabadság és a nemzet ügye mellé, mert minden egyes szónak, mely az igazságért hangzik, súlya van és

minden egyes szóra, mely a hazai érdekekben emelkedik, a veszély e pillanatában szükség van!

Aradváros választópolgárainak ma délután három órakor a „Fehér Kereszt” szálloda nagy dísztermében tartandó gyűlése iránt az összes polgárság körében igen nagy érdeklődés nyilvánul. A tegnapi megjelent felhívást mindenfelé olvasták s előre látható, hogy a gyűlés inpozáns lesz.

Az egybehívott bizottság tegnap délben fejezte be előmunkálatait és állapította meg véglegesen a gyűlés programját, valamint szövegezte a gyűlés elé terjesztendő határozati javaslatot, mely négy pontból áll és minden irányban tárgyilagos.

A mai gyűlés elnökeiül Hász Sándor kir. tanácsos, ügyvédi kamarai elnök, Kristóry János és Péterffy Antal törvényhatósági bizottsági tagok kérettek fel. A gyűlés előadói tisztét Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő volt szives elvállalni. Jegyzők Edvi-Ilés László és dr. Priegl István lesznek. A háznagyi tisztet dr. Bácskai Béla teljesíti; az ő vezetése alatt ifjúsági rendező-bizottság fog gondoskodni a rend fenntartásáról.

Abban történt megállapodás, hogy a gyűlés határozatának súlya érdekében a jelenlevő polgárok nevei felvételnek a jegyzőkönyvbe; miért is kéretnek a megjelenő polgárok, hogy az é feladattal megbízott jegyzőknél a terembe lépéskor nevüket feljegyeztetni sziveskedjenek.

A terembe csakis polgárok fognak bebo-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A nő.

Oh nő, te férfi álma!

Főled függ boldogsága csak;

Leviszt szemed sugára,

Mosolygó ajkad üdőt ad!

Te vagy a férfi bájja,

Főszélja, üdve — mindene;

S ha elveszett ez álma,

Vies az élet nélküle.

Schuy. Károly.

A hosszuruhás kisasszony.

Aradi Közlöny eredeti tárczája.

Osodálatosan kedves gyermek volt az az aranyhajú kisbaba. Szerették szörnyen a szülei, szerették az ismerősök, a rokonok, s mindenikük szivesen állt le náluk, már csak azért is, hogy egy pár percig azt a gyönyörű kisbabát bámulhassák. Az éltető asszony-

ságok ott maradtak szivesen, amint mondták, csak azért, hogy el ne rontsák az álmát, az aranyosnak. A fiatal menyecskék pedig a sóhajjal távoztak el a kis Teréz anyjától.

— Oh, csak ily szép gyermekem volna!

Szerette, dédelgette mindenki.

A kis Teréz pedig folyton nőtt, folyton szépült.

Mikor rózsás ajkai már ki tudtak egy néhány szót mondani, egyszer csak ezzel a kérdéssel lepte meg az anyját:

— Mamustám, mért viselsz te olyan hosszú szoknyát? Szabad nekem is?

A jó asszony csak mosolygott, és összecsókolta a kis Terézt.

El is dicsekedett mindenkinek, milyen szép, milyen okos kis leánya van neki.

A kis Teréz ez alatt lassan-lassan iskolás leánya lett. Kis barátnői között úgy sétált, oly büszkén, mint a páva. Őket csak az ő akarata teljesítőinek tekintette. Azok hódoltak is neki, elismerték fölényét. De az ő akaratán kívül nem ismert egyéb akaratot. Szülei is kényeztettek, mindenki dédelgette.

Ő pedig irigyen tekintett a nagyobb leányok hosszú ruhájára. Úgy kívánta volna, hogy ő is hosszú ruhába járjon. Egész rögzsméje lett.

— Mire a felsőbb iskolákba került, igen szép leány vált belőle. De azért naiv és ártatlan volt, mint a ma kinyílt rózsabimbó. Aztán járt tánciskolába is később, s élénken megtudta különböztetni a felgymnasistát az algymnasistától. Ehhez különösen finom érzéke volt.

Járt utána egy egész gárda, s ő egész természetesen a nagyobbaknak adott előnyt. Kényeztették, dédelgették ezek is és nem volt oly abszurdum, mit el ne követtek volna érte.

— ha tehették. De amit ők megtehettek, az nem elégitette ki Terézt. — A tánciskola hölgyvilágában ugyanis egy pár elkésvé táncolni tanuló u. n. „nagy leány” volt.

Ezek természetesen hosszú ruhát viseltek.

Meg hát a modoruk is kiforzottabb volt, mint Terézé. Nem is dédelgették Terézt, mint az udvarlói és a szülei, s ez fájt neki nagyon.

Gondolkozott sokat, törte a kis fejét, hogy miért van ez így. Végre aztán kitalálni vélte. Elpanaszolta egy napon anyjának sirva a baját:

— Azok engem lenéznek, mert hosszú ruhájuk van, nekem meg csak rövid. En nem megyek többet a tánciskolába, ha nekem nem csinálnak hosszú ruhát!

Mai számunk 12 oldalra terjed.

csajtatni, a karzatok pedig kizárólag hölgyek számára tartanak fenn.

BELFÖLD.

Öt mentelmi jog.

Öt képviselő mentelmi jogának a felfüggesztését hozza javaslatba a képviselőház mentelmi bizottsága párvialdal okából. A sz. udvarhelyi törvényszék „Péter János” álnév alatt arról értesítették, hogy Ugron Cábör párbajt vívott Daniél Elek birtokossal az előnyomozás kiderítette, hogy ez a párbaj csakugyan megtörtént, minek folytán megindították a bünyfenyítő eljárást az Ugro mentelmi jogának felfüggesztését kéri. Abrányi Kornél és Münich Aurél képviselők egymással vívtak párbajt, a bíróság három-három napi állam-fogházra ítélte őket s miután az ítélet immár jogerőre emelkedett, annak végrehajtása céljából kéri a mentelmi jog felfüggesztését. Ugyanily helyzetben van Balogh János képviselő is, kit párvialdal vétsége miatt 8 napi állam-fogházra és Sima Ferencz, a kit hasonló okból 14 napi állam-fogházra ítéltek, a melyet most, jogerőre emelkedvén az ítélet, le kell ülnök a nevezett képviselőknek.

Fővárosi levél.

— Az „Aradi Közlöny” külön tudósítójától. —
Budapest, január 27.

Országos igazgatóság.

Nagy ideje már, hogy bele fogjon a képviselőház a házassági jogról szóló törvényjavaslat tárgyalásába, mert mi türes tagadás, az országgyűlés ma nincsen abban a helyzetben, hogy akárminő más még oly fontos kérdést is minő tényleg az egész országra nézve a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvényjavaslat, nyugodtan, behatóan és lelkiismeretesen tárgyalhatna. A képviselőház vagy inkább annak folyosója, katlan a melyben folyton sístereg a kapacitálás, a bugás, az intrika, és néha bizony fel-fellobban még a szenvedély is, s mindig csak az egyházpolitikai reformokról van szó.

A most már teljesen egyöntetű, összetartó szabadelvű párt nyugodtan nézi ugyan a fejleményeket és megnyugvással várja a közeledő harcot: a képviselőház többi alkatrészei azonban leirhatlan izgatottságban és felhevülésben vannak.

Ultramontán ügyvédek és képviselők.

A ki azt képzelte, hogy ily óriási átalakulás, ily rendkívül nagy reform, mint a minő

az egyházpolitikai, küzdelem nélkül fog létrejöhetni, az bizony nemcsak csalódott, hanem gyenge politikai ítélő képességének adta jelet. Sehol a világon nem tudták az ily nagy és messze kiható alkotásokat, melyek százados hagyományokat megváltoztatnak és kiforgatnak, csendes törvényhozási aktsussal, ellenzés nélkül keresztül vinni. Hogy lehetne a heves véru magyaroktól azt kivanni, hogy ők ezt csendesen alkossák meg, — ha e reform szükségét még annyira megokolták is és még annyira sürgették is egyrészt Deák Ferencz, másrészt Kossuth Lajos?

Ha hozzá vesszük még azt a tényt, hogy a legaktívabb s a mellett még a legszájasabb elem, t. i. az ügyvédika, bizonyos tekintetben le van kötve, amennyiben t. i. a katolikus ügyvédek, kiknek száma aránylag nem nagy, kevés kivétellel javadalmasok ügyvédjei és így kénytelen, kelletlen ellentétbe jutnak különben teljesen jogosult anyagi érdekeikkel, ha nyíltan sikra szállnak az egyházpolitikai javaslatok mellett, ha tekintetbe vesszük továbbá, hogy az összes papság óriási vagyonát, mely oly nagy, mint sehol a világon s ezzel egybekapcsolt betolyását viszi harczba a kormány és a szabadelvű emberek akciójával szemben: tulajdonképen csodákozunk kell, hogy az agitáció nem sokkal vehemensebb és behatóbb, mint a minőnek eddig találjuk. A képviselők egy nagy része gyenge és félénk, a katolikus papoknak pedig, különösen addig mig nem bántják, nagy befolyásuk egyes vidékeken és a szegény képviselő félti a területét, s néha a költségeket is, s így könnyen maga magának suggerálja azt, hogy ő tulajdonképen ultramontán.

Az ellenzék segítsége.

A haros és csata tehát kikerülhetetlen, a kormány azonban örömmel — s előre mondhatni — dicsőséggel meg is fogja vinni, még akkor is, hogy ha bizonyosan tudná, hogy e magasatos elvek keresztülvitele után többé nem lenne ereje megmaradni helyén: csak saját hatalmi állásának feláldozásával alkotná meg ezen, az országra oly áldásos és most már elődázhatlan reformot.

Van ugyan itt-ott hang — és elég merészek e tekintetben még Szapáry Gyula grófra is hivatkozni, mint a ki szinte osztozónék ezen sületlenségbe, mely azt mondja, hogy nem parlamentáris eljárás ily reformot az ellenzék segítségével keresztül vinni.

Nos, ez már a legutolsó és leggyengébb érv! Először is parlamentáris az mindenkor, ha valamely kérdés, valamely javaslat tény-

leges többséggel lesz keresztül vive a törvényhozás termében, akár-honnan kerül is ez a többség, mert az már még sem járja, hogy a szavazatokat ilyenkor minőségileg megkülönböztessük. Ebben az esetben nincs is igazuk ezeknek az uraknak, mert arról szó sincs, hogy a szabadelvűpárt önmagában is ne volna többségben. Az ma már az ellenzék részéről is elismert dolog, hogy a szabadelvűpárti képviselők legalább 25 szavazattöbbségben lesznek; ha most hozzájárul még az ellenzéknek vagy 85 szavazata, az csak nem gyengíti ezt a többséget és a ki ezt inparlamentarisnak akarja tekinteni, az maga a legalkotmányellenesebb álláspontra helyezkedik.

Kapacitáló kolompokok.

A szélsőbaföldal ultramontán kolompokai a kapacitáló minden képzelhető nemét felhasználják, hogy egyes pártbarátjukat elintáritsák, a javaslatokat roppant szótöbbséggel magyarázgatva, hogy minden ellenzéki embernek első kötelessége kormányt buktatni, tekintet nélkül arra, hogy mi jön utána és nem az elvek diadalának előbbre vitelével a kormányt megerősíteni.

Kitűnő választ adott legutóbb egy szélsőbaföldali képviselő, a kit különben ritkán hallani a háztan, Ugron a késő Polonyi n a k, valamint a közöttük álló A t s é l Béla bárónak:

— Könnyű nektek. Ti megakarjátok buktatni a kormányt ezen az uton, a nélkül, hogy ezzel bármely elveteket fel kellene adnotok, de ha én buktatom meg a kormányt, egyidejűleg én az elveimet is elbukatom.

Ez tán mégis különbség! A három képviselő erre nem tudott választ adni és tovább ment másodikikat kapacitálni. Ez azonban sehogysem sikerült.

Mennyi lesz a többség?

Most már minden képviselő tisztában van azzal, hogy hová fog szavazni: és ennek alapján ki is lehet már kijelenteni, amit különben Holló Lajos meg is irt, hogy a független és 48-as pártban nincs több mint 20 képviselő, aki az egyházpolitikai reformok ellen fog szavazni, e mellett pedig Juszt Gyula elnökkel és Helfy Ignácossal az élén fog legalább 70 képviselő, ezekkel együtt pedig még 12 Eötvösista szavazni.

Ez 82 volna. Hozzáadandó még kifencs tagja a nemzeti pártnak, ez 91; Teleky Samu és Barcsay Domokos: 93 és a szabadelvű párt 221 tagja, ami összesen 314; ellene pedig, ha egyetlen egy sem hiányzik és egy sem betegszik meg, és ha minden ke-

Anyja pedig határozott, ellentmondást nem tűrő hangon felelte:

— Várj! Míg tizenhat éves nem leszel, nem kapsz hosszú ruhát.

Teréz pedig sirt keservesen. Anyja meg hagyta, hadd sirja ki magát. Mikor pedig a következő tánczóra elközelgett, odaszólt Teréznek:

— No, ugye ma nem megyünk táncziskolába?

— Dehogynem, hisz a Sanyival vagyok angazsálva a második négyesre!

Az udvarlót többre becsülte, mint a szélszélyét, de azért nem tett le róla.

Mikor azután a tizenhatodik évét betöltte, szobájában látta midőn felébredt, az első hosszú ruhát. Repesett a szive öremében, s könnyezve csókolta édes anyja kezét, s félénken szólt:

— Ugy-e, most már nem sokára férjhez megyek, mama!?

— Te kis bohó! fedd é szeliden anyja.

— De hisz nagy leány vagyok. Hisz már hosszú ruhám van! mondá Terike.

— Csak lassan, lassan! válaszolt mosolyogva édes anyja.

Midőn Sanyi ezután a nagy esemény után először meglátogatta őket, hamiskás mosolylyal, csipőre tett kezekkel állt elé:

— Nem lát ma rajtam semmi különösöt Sanyi?

Az a halavány fiu szétnézett nagy bátoratlanul szürke szemével és azt felelte:

— Nem én! Nem látok semmit!

— No nézzen meg jobban! — unszoló Teréz.

Az ismét nem látott semmit. Nem tűnt fel neki a hosszú ruha. Midőn már jó sokáig nézette magát Teréz, ajkpityesztve fordult el, s mint egy megvetőleg mondá:

— Maga ügyetlen! Pedig észre vehetné!

Aztán adta a haragot Sanyival szemben egész délután. De mikor menni készült nem bírta már tovább magában tartania titkot:

— Hát nem látja, hogy hosszú ruhám van!?

— Igaz a! — hagyta helyben közönyösen Sanyi.

Ez a közönyöt végtelentül bántotta. Azt hitte, hogy az egész világnak fel fog tűnni az ő hosszú ruhája, s ime legkitartóbb udvarlója, ki frizura változásának minden legapróbb nüanszát is azonnal észre vette, az ő fő büszkeségét, a hosszú ruháját fitymálta. Ez már mégis csak sok volt.

De azért nem volt büszkébb nála senki ezután. Mindenki azt mondta rá:

— Szép, kedves, de büszke és kaczer!

Sok sok bálon vett részt, betöltötte kellő eleganciával nem egyszer a bálkirálynői tisztet. Nem volt nála boldogabb senki, midőn fehér atlasz ruhájában, melynek uszálya is volt, végig lejtett a báltermen.

Azért mert büszke volt és kaczer, körülrajongták. De ez csak növelte büszkeségét és kaczerságát. Nem tudott és nem akart egy férfit sem megérteni.

Mikor már aztán végig bálozott vagy nyolcz szezont, akkor nem akarta egy férfi sem megérteni őt. Kikopott lassan a bálból, Ott csak megvolt, régi alaknak tekintette mindenki. Szépsége is elvirult. Egy bálon aztán a souper-csárdást végig ülta, s ezt a szégyent nem viselhette nyugodtan. Nem ment több bálba. Udvarlói lassankint egészen elhagyták, s ő magára hagyva kezdett tépelődni:

— Nem adnám semmiért e világon, ha megegyszer rövid ruhás kisleány lehetnék.

De hiába tépelődött, azt az időt nem hozhatta vissza neki senki többé.

Hagyjuk tépelődni. Elég ideje van hozzá.

rület be is lesz töltve csak 99 képviselő, mi a papiroson tényleg több mint 200 szavazattöbbség.

Linder Bokross.

Mintha a Linder György esete nem volna elég megszégyenítő, újra előkerednek a Bokross ügygel azon dicséretes igyekezettel, hogy a Linder esetet is az ugynevezett „Tisza rendszerre” kenjék. Még szép, hogy nem kísértik meg Szapáry grófra, aki tudvalevőleg Tisza Kálmán után három évig volt miniszterelnök, vagy Wekerle-re tolni, aki majd másfél éve az, ennek a szép mákvirágnak viselt dolgait.

Mégis csak hallatlan, minő állhatatossággal merik Bokross Eleket folyton Tisza Kálmánra kenni. Ennél nagyobb igazságtalanságot el nem lehet képzelni, azt hiszik, hogy azért mert a szabadelvű párt és a kormány önértékből hallgat és tűri ezeket a folytonos alaptalan vádak, a világ már elfelejtette azt, hogy Bokross senki sem merte még csak a legkisebb inkorrektssággal gyanúsítani, míg a Klebelsberg-féle feljelentés nem történt, azon pontig Bokross különben tényleg a legkisebb vétséget sem követte el, mely feljelentés azonban mint mindenkor ilyen esetben, teljesen aláasta hitelét s ő akkor elég szerencsétlen volt csak az örültség által diktált módhoz, a váltóhamisításhoz fordulni, a mely okvetlenül ki kellett hogy derüljön. Ő azonban idejekorán maga felett mondott ítéletet és megölte magát.

Mit akarnak többet? Kétszer csak nem ölhetette meg magát s még halála után jó soká senki nem is sejtette hogy váltókat hamisított. Hanem csak akkor, mikor lejártukkor ezeket bemutatták.

A kormányra s pártjára nézve azután elég volt annak a tudata, hogy adósságai vannak, mert többet senki fia nem tudott, hogy lemondásra kényszerítse az alelnökségről. Hisz köztudomású dolog, hogy halála napján Wekerle miniszterelnök Bécsből érkezvén, Polonyi Gézával találkozott az indóházban s anélkül hogy csak sejtette volna, hogy Bokross már nem él, elmondta, hogy ma kényszerítettük Bokross lemondására. Ezt akkor maga Polonyi kürtölte szét s most mégis azt merik állítani, hogy a szabadelvű párt és a kormány dédelgette Bokross s hogy Linder is a Tisza-rendszer áldozata.

Egy kis különbség.

Szegény Apponyi, ilyen védelemre bizony nem szorult, bár attól a szenrehányástól semmiképen sem szabadulhat, hogy ő Lindert megtartotta legbecsületesebb pártembernek, mikor már évek óta legkülönbözőbb büfnyitő feljelentések történtek Linder ellen s most meg gróf Apponyinak érdemül akarják felróvni azt, hogy nyolc nap után mikor már kisült a hirhedt szerb püspök 5000 forintja, Apponyi gróf megizentette Lindernek, hogy lépjen ki a pártból, a mi annyit jelent, hogy képviselőnek bátran megmaradhat.

A dolog tehát úgy áll, hogy a kormány és pártja Bokrossat rögtön elejtette és lemondásra kényszerítette, sőt azt lehet mondani, hogy avval talán halálba is kergették, mihelyt csak neszét vették annak, hogy rendezetlen adósságai vannak, a mi végre seholsem becsücsletvágó dolog, addig Lindert szépen türik, daczára viselt dolgának, a miért igaz semmiféle tisztességes ember sem Apponyi grófot, sem pártját teletlőssé tenni nem fogja.

Az ellenzék harcsmódorát azonban e téren a leghatározottabb elítélés éri. (—y.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, január 27.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Eszterházy, Josipovich, Hentaller Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Bethlen.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A mezőgazdasági és mezőrendőri javaslat.

Bethlen András gr. földmívelési miniszter abból a körülményből is, hogy a jelenlegi viszonyok között is ilyen behatóan foglalkoznak a reformmal, arra következtet, hogy ez a re-

form közszükséglet. Ellenzéki részről a reform szükségét tényleg hangoztatták s annak általános megszavazását kilátásba is helyezték, egyben azonban fölhoztak egyes fogyatkozásokat, amelyeket szorintók a részletes tárgyalás során pótolni is kell. A dolog tényleg úgy áll, hogy hiánya ennek a javaslatnak bizony van, de annak magyarázatával is szolgálhat. Magyarázata először az, hogy minden kérdést felölelni, aminő a gazdasági építkezés, munkáskérdés megoldása stb. mind a javaslat keretében lehetetlen volt. Magyarázata továbbá az, hogy számos kérdés, mint pl. a hitel viszonyok rendezése, nem tartozik szülő tárczájához, hanem a pénzügyminiszter hatáskörébe. A javaslat hiányként panaszozik, hogy ez a reform nem elég liberális. De ugyan e bírálat elhangzásakor nem hangsúlyozták a javaslaton vörös fonálként végigvonuló azt az eszmét, hogy a gazdálkodást mentől szabadabbá tegyék. Ennek tekintetbe vételével ez a vád bizonynyal jelentékenyen enyhül. Kéri a javaslat elfogadását. (Általános helyeslés.)

A ház a javaslatot egyhangulag megszavazta, Bujanovics indítványát pedig kiadták a bizottságnak.

A részletes tárgyalás során a czim-nél felszólalt Hedry Lőrincz sok kifogást hoz föl a javaslat ellen, a legfontosabbak egyikeként említi, hogy a gazdatisztek viszonyait nem szabályozza. Ezen kérdés elől kitérni nem lehet, mert annyi ezen a téren az anomalia, hogy azokat tovább tűrni nem lehet. A nyomásos gazdaság fenntartása folytán szintén nem egy kontraerzióra lehet alapos kilátásunk s ennek okáért ebben a tekintetben is több körültekintéssel kell eljárni. Nem látja továbbá a parcellázás minimumának meghatározását, ami a gazdaságra nézve szintén nagy hátránnyal lesz. Végül határozati javaslatot nyújt be, amely szerint e javaslattal lenne visszaadandó a bizottságnak, hogy a gazdatisztek, cselédek és munkások viszonyai szabályoztassanak (Helyeslés balfelől.)

Ivánka Oszkár Bujanovich javaslatát fogadja el, azonban ellenzi Hedry Lőrinczét, amely nem megfelelő.

Bujanovich Sándor a czim helyett egy másikat ajánl. Beismeri, hogy az általa ajánlandó czim sem megfelelő, mert nem foglalja magában azt, a mit a javaslat minden irányban tartalmaz. Utálja pedig, ha a miniszter ragaszkodik az eredeti czimhez, a miniszter eddigi nyilatkozatai után ebbe is bele törődik. Ugyanazt véli Hedry indítványával szemben is, főleg, ha kapja azt a biztosítást, hogy az általa fölvetett kérdéssel külön javaslatban emlékeznek meg. (Helyeslés.)

Miklós Ödön államtitkár: mindenkéllt Bujanovichot kéri, hogy álljon el a czim megváltoztatásától: mert megfelelőnek sem a jelenlegi, sem az általa ajánlott czim nem mondható. (Helyeslés.) Hedryvel szemben utal arra, hogy már hangsúlyozta régebben az általa fölvetett kérdések, nevezetesen a cselédugy megoldását. De nem is lehet azt kívánni ettől a javaslattól, hogy felöleljen minden hiányt, hiszen akkor lehetetlen volna egységesen megoldani a kérdést. Igéri, hogy a kormányzat e hiányok pótlását nem téveszti szem elől. (Helyeslés.) Eppen azért kéri Hedryt, hogy álljon el a javaslattól, melyet beterjesztett. Ne azt bírálják, a mi a javaslatban nincs, hanem bíráljuk azt, ami benne van. Örvendjünk annak, hogy végre valahára annyit is tehetünk és elégedjünk meg azzal, hogy azt jól tegyék. Kéri a javaslat megszavazását. (Helyeslés.)

A vitát bezárták.

Bethlen András gróf kijelenti, hogy ő a javaslat czimét csak annyiban tartja előnyösebbnek, hogy az rövidebb. (Derűtség.) Kéri Hedryt, hogy a hallottak után vonja vissza javaslatát. (Helyeslés.)

Hedry Lőrincz visszavonta javaslatát. Bujanovich Sándor hasonlóképp lemondott a czim megváltoztatásáról.

A czimét változtatlanul megszavazták.

Az 1. §-nál felszólalt Ivánka Oszkár s nem találja precíznek a „törvény korlátai között” kifejezést s kéri a „mezei” jelző elhagyását a földbirtok elől.

Bethlen András miniszter az 1-ső §-t változtatlanul főtartandónak véli.

A Ház az 1. §-t változtatlanul elfogadja.

A 2. §-nál felszólalt

Terényi Lajos: Igen sok osztályt ismer, a mely a nyomásos gazdálkodással föl hagyott,

óhajtáná, hogy szigorú korlátok között bár, de egyes vidékeken a nyomásos gazdálkodásra való visszatérést lehetővé tegye. Indítványt terjeszt be ez irányban, mely a 2. §. után 3. §-t képezne.

Lits Gyula Terényivel szemben nagyon veszélyesnek tartja az előbbi állapotokra való visszatérést, a mely már a bizottságban is vita tárgyát képezte. Ő ezt a javaslatot nem pártszempontból fogja fel, hanem úgy, hogy az ország mezőgazdasági viszonyait tartja szem előtt. Módosítványt terjeszt be s ajánlja elfogadásra.

Sporzon Ernő ismer olyan vidékeket, a hol nyomásos gazdaságot fenn kell tartani az állattenyésztés érdekében. A tagosításnak a Vág völgyében is az volt a következménye, hogy a ruhtenyésztés tönkrement. A nyomásos gazdaság nem is az alföldre vonatkozik, hanem a szegényebb felvidékre. Terényi és Lits indítványával szemben leghelyesebbnek tartaná, ha visszaadnák azt a §-t a bizottságnak.

Papp Elek szerint azért oly különbözök a vélemények ezzel a törvényjavaslattal szemben, mert különbözök egyes vidékek szerint a gazdasági viszonyok is. Itt lehet legjobban alkalmazni a közmondást: a hány ház, annyi szokás. Vásárbelyi elítéli az iparrendszert, s szülő mégis meg van győződve, hogyha földjét bérbe adná, kikötné, hogy a birtok 1/3 része ugarnak hagyassék meg, szülő a fekete ugarrendszernek határozott barátja. Ha eltögy a takarmány, a jószágot hazugsággal tartani nem lehet. (Derűtség.) A zöld ugart csak erős trágyázás mellett lehet használni. Ő erőszakal nem akarja boldogítani a népet, ő az ország valamennyi vidékén megszokott fordulni.

Andreánszky Gábor: Elég sajnós! (Derűtség.)

Papp Elek nem tartja szükségesnek, hogy ez a törvényjavaslat bármikor is módosíttassék. A kisebb gazdák érdekében igen is fentartandónak tartja a 2. §-t. Azt és a Terényi indítványát elfogadja. (Helyeslés.)

Andreánszky Gábor br. bizonyítja, hogy Papp az ő vidékén is megfordult, de ott úgy ál volt foglalva a korteskedésekkel, hogy gazdasági viszonyokat nem ért rá tanulmányozni.

Papp Elek beösméri, hogy járt azon a vidéken, s épp azért csodálkozik, hogy Andreánszky nem ismeri a népe bajait s elveti a 2. §-t.

Bethlen András gr. miniszter belegyezik, hogy a 2. §. a bizottsághoz újabb jelentéssel végett visszaterjesztessék, s egyuttal ajánlja, hogy az I. fejezettől eltekintve a II. fejezetet kezdje tárgyalni a ház.

Ivánka Oszkár nem helyesli az I. fejezet levevését a napirendről.

Boros Beni szintén nem tartja helyesnek a miniszter indítványát, mert több olyan módosítvány és indítvány van az I. fejezetnél bejelentve, melyek nem utasítandók vissza a bizottsághoz. Ő ebben különben is a törvényjavaslat tárgyalásának halogatását látja. Egyébként pedig álláspontja az, hogy nyomásos gazdálkodás semmi esetre sem hozandó be. Ferényi indítványát nem fogadja el, mert ez az indítvány még olyan helyeken is behozná, ahol az már nincs alkalmazásban. De hát ez nem helyes s ez ellen kézzel lábbal kell tiltakozni. Szem elől tévesztik, hogy itt ugarrendzerről szó sincs. Elfelelték azt is, hogy a tagosításnak a nyomásos rendszer a legnagyobb ellensége. Még ott is, ahol az ugarrendszer fennáll, a nyomásos rendszer behozatala rendkívüli visszáságokra szolgáltat okot. A hol megengedik a nyomásos gazdálkodást, azt a vidéket egyszerűen kizárják a kulturális fejlődésből. Kéri Terényi indítványát mellőzni. Lits indítványát elvileg helyesli, s a mennyiben a Ház röviden elfogadni nem akarja, belegyezik, hogy az a bizottsághoz utaltassék.

Papp Elek személyes kérdésben szólal fel s a Boros által félremagyarázott szavait igazítja helyre.

Kovács József az érdemben való felszólásokat azon képviselőtársaira hagyja, a kik szakavatott gazdák, ő csupán néhány stiláris módosítást terjeszt be.

Budapest, január 27. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Nagy János felszólalása után a tárgyalás folytatását hétfőre halasztották.

Elnök indítványozta, hogy hétfőn ne ülészenek. (Nagy zaj, ellenmondás bal-felől.)

Elnök: Ha ellenőkre van, legyen ülés. Ernuszt kéri, legyenek az elnök kérése iránt méltányosak.

Abban állapodtak meg, hogy legyen hétfőn ülés.

Visontai interpellált a börzei jegyzések ügyében.

Lukács megnyugtatólag válaszolt.

Kemény Pál a borzavari templom és iskola kijavítását sürgette.

Csáky azt felelte, hogy épen tegnap utalványoztam erre 13,000 frtot.

Tudomásul vették.

Aradváros villamvilágítása.

— Az „Aradi Közlöny” tudósítójától. —

Arad, január 27.

A villamvilágítási szerződés tervezetét tárgyaló bizottság a tegnapi nap folyamán befejezte működését. A kész tervezetet most már csak kinyomatják, s megküldik a városatyáknak tanulmányozás végett.

A bizottság — tegnapi ülésén — kifejezte azt a kívánságát, hogy a szerződésbe belejőjön az is, mikép a társulatnak adott kizárólagos koncesszió nem terjed ki a közúti vaspályának villamüzemre való berendezésére, vagy pedig egy esetleg létesítendő villamos vasut felépítésére is.

E pontot utólag fogják szövegezni, mivel a társulat képviselője Gélyi Armin erre nézve információkat óhajt szerezni.

Egészen elmellőzték a szerződés-tervezet ama pontját, melyben a társulat öt évi községi adómentességet kér.

Most már az is meg van határozva, hogy mindazon anyagokra, melyeket a társulat a mellék-vezetékek előállítására ad, köteles árszabást létesíteni, melyet egy ezen czélra választott szakértői bizottság fog megállapítani és pedig három évenként, de ha szüksége látszik, évenként is.

Ezen árszabást a társulat betartani köteles, azonkívül tartozik kinyomatni és mindazoknak, a kik valamit rendelnek nála, átszolgáltatni.

A társulat köteles a szerződés jóváhagyása után a villamvilágítást egy év leforgása alatt létrehozni, kiépíteni és üzembe helyezni.

Ha ezt nem teljesítik, akkor mindennapi késedelemért magas kötbért fizetnek, egy év múltán pedig minden jogosultságukat elvesztik.

Tartoznak azonkívül minden építkezés, vezetékekről, valamint az egész hálózatról a terveket a városnak bemutatni, hogy az áttekintés mindenkor meg legyen.

Egyidejűleg a szerződéssel megállapított a bizottság egy szabályzatot is, mely az elektromos áramnak a magánosok részére való kiszolgáltatását tárgyalja. Különösen azt hangsúlyozták, hogy a társulat közegei tartoznak a közönséggel szemben a legnagyobb udvariassággal eljárni, s a gazdaságos beszerezhetésre utmutatásokkal szolgálni.

Külön fejezetben vannak megállapítva az esetek, melyeknek felmerülése esetén a város megvonhatja a koncessziót a társulattól. Így pl. ha a központi telepet két év alatt ki nem építik, vagy ha megváltoztatják a villam-szolgáltatási rendszert a város beleegyezése nélkül, ha megtagadják a villamos áram szolgáltatását stb.

Istmét külön fejezet szól ama bírságokról, melyekkel a társulat sújtható, ha a

szerződés egyik, vagy másik pontjának eleget nem tesz. A bírságok 5 frttől 1000 frtig terjedhetnek, s ezeket joga van a város közönségének közigazgatási végrehajtás útján is megvenni.

Biztosíték levelét — amíg az alkalmi társulatban a légszeszvilágítási társulat is benne van — nem hozza javaslatba a bizottság, mert a légszeszgyárral ugy is üzleti összeköttetésben van a város. De ha más lesz a vállalkozó, a koncesszió másra ruháztatik át — ötezer forintot követel a város biztosítékul.

A peres kérdések eldöntésére a sommás bírósági eljárás van kikötve.

Scheinberger, az adóreformátor.

— A kihallgatásról. —

Denikve haladunk. Arad napról-napra mutat fel eredményeket, amelyek élelmességéről és még sok más egyébről tesznek tanubizonyosságot.

Itt van — hogy ne menjünk tovább — a „Széchenyi kávéház.”

Ez ugyan magában véve csak annyiból nevezetes, hogy Arad legrégebbi kávéházának egyike, no meg, hogy mindennap reggelig nyitva van.

Tarokk - parthijai, karambolj - játékosai, sakkistái és dominósai mind előkelő, nagyobbára öreg urak, kik mindent feltételeztek volna inkább Scheinberger Mórról, a tulajdonosról, csak azt az egyet nem, hogy valamikor — a d o r e f o r m á t o r lesz belőle.

Pedig ugy van. Közkezdveltségű Mórícunk — mint irtuk — kihallgatáson volt Wekerle Sándor miniszterelnöknél Rosenberg Károly dr. aradi ügyvéddel, hogy előadja adóreform tervét, melyek keresztárvitele esetén az állampénztárnak a polgárok legkisebb megterhelhetése nélkül évi egymillió több bevétele lesz.

A kihallgatás előtt Scheinberger magáévá tette az egyházpolitikai javaslatokat en gross és en detail, — közben pedig drukot állott ki.

Végre megnyílt az ajtó, s bemehettek.

A miniszterelnök nyugodt volt, mint mindig sarcizmának egy mozdulatával sem árulta el hajlandóságait.

Rosenberg Károly előadta a tervezetet, melynek végén a miniszterelnök mosolygott Scheinberger pedig megkönnyebbült.

A reformtervezet tárgyalás alapjául elfogad-„t a t o t t”. (Ilyen nagy fontosságú hivatalos aktusról csakis jónévnék örvendő hivatalos stylusban emlékezhetünk meg.)

Pár barátságos szó után a miniszterelnök behívatta Lukács László pénzügyminiszteri államtitkárt, kinek jelezte, hogy ez ügyben február hó közepén a kettőt fognak tartani.

Mikor a kihallgatás véget ért, Wekerle, ki Rosenberg Károlynak, egykor tanára volt, így szólott hozzá:

— Mondja kérem, hányan is voltak nálam beiratkozva, mikor én a pénzügyi törvényismét tanítottam?

A miniszter megismerte egykori tanítványát.

Rosenberg Károly válaszolt:

— Tizenketten voltunk kegyelmes uram, mint az apostolok, de csak négyen jártunk az órákra.

— No lássa csak — mondá nevetve Wekerle — és jelenleg legalább kétszáz ember mondja, hogy az én tanítványom volt egykor.

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órákor 767.4 milliméter, délután 2 órákor 768.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor C° + 2.0, délután 2 órákor C° + 7.3. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor DK. 8, délután 2 órákor EN. 3. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A félmillió ternó perének utójátéka.

— Saját tudósítoktól. —

Temesvár, január 27.

Farkas Menyhért bűnügyében Eötvös Károly annak idején a törvényszék ítélete ellen 75 lapra terjedő nyomtatott fellebbezést nyújtott be, melyet Szobovics és Püspöky vádlottak képviselőjében Farkas János és Telkessy né képviselőjében dr. Fáy Ignác ügyvéd, mint dr. Friedmann Bernát helyettese ellenjegyeztek.

A fellebbezésben a következő passzus fordult elő: „komoly jelenségek utalnak arra, hogy a bűnjelt képező tokok a vizsgálat alatt, és pedig Vozáry vizsgálóbíró kezén meghamisítottak” és ez mint következtetés, a fellebbezésben többféle változatban fordult elő. E miatt a temesvári kir. ügyesség a védők ellen nyilvános rágalmazás miatt a bűnvádi eljárás megindítását indítványozta s a kir. törvényszék ez indítvány alapján előterjesztést tett a képviselőház mentelmi bizottságánál Eötvös Károly mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában.

Eötvös végzés ellen fellebbezést nyújtott be, melyben azt vitatta, hogy a szóbanforgó kitételéért büntetőjogi üldözésről szó sem lehet, mert ügyvédi hivatása gyakorlatában járt el és a tárgyalás adataiból merített következtetéseiért az ügyvéd felelősségre nem vonható; sérelmesnek találta, hogy e miatt a bíróság mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában tett intézkedést. Együttal a képviselőház elnökénél tett előterjesztése alapján a mentelmi bizottság is függőben tartotta határozatát és jelentése betervezését.

A törvényszék elutasította Eötvös fellebbezését, de a királyi tábla elfogadta azt, érdemileg azonban jóváhagyta a törvényszéknek azt a határozatát, mely szerint a képviselőháztól Eötvös mentelmi jogának felfüggesztését kérte. Ezen alakban került az ügy Eötvös fellebbezése folytán a Curiahoz, mely a törvényszék végzését megsemmisítette és a képviselőházhoz intézett megkeresést a közjogba ütköző sérelemnek találta, miután az a rendszeres vizsgálat elrendelése előtt történt. Az ügy ily stádiumában ugyanis az előnyomozat adatainak alapján, ha a rendszeres vizsgálat elrendelésének szüksége fenn nem forog, nem lehet a mentelmi jog felfüggesztését kérni.

E végzés alapján az iratok a képviselőháztól visszakértek és áttéttek a királyi ügyészséghez, mely a múlt év végén a bűnvádi eljárás megindítására irányult indítványát az előnyomozat eddigi adatai alapján visszavonta. Ezen az alapon a temesvári kir. törvényszék a közelebbi napokban az Eötvös Károly, Farkas János és dr. Fáy Ignác, mint dr. Friedmann Bernát helyettese ellen nyilvános rágalmazás miatt megindított eljárást megszüntette és így most már a képviselőház mentelmi bizottságának sem kell Eötvös Károly mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában határoznia.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Január 28. —

Száraz. — Enyhe.

HIREK.

Január 28. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Hatvanad vasárnap. — Protestáns naptár: Hatvanad vasárnap. — Izraelita naptár: 8. Waera. — Görög-keleti naptár (Január 16.): Péter. — A nap kél 7 óra 14 perczkor, nyugszik 4 óra 41 perczkor.

Január 29. Hétfő. Róm. kath. naptár: Szál. Fer. — Protestáns naptár: Szál. Fer. — Görög-keleti naptár (Január 17.): N. Antal. — A nap kél 7 óra 18 perczkor, nyugszik 4 óra 43 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Beme-
ret díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 ig és pénteken 11—12-ig. Hejlyiség: Polgári iskola, földszin.

Január 28. A nyomdászegylet tisztújító közgyűlése, délelőtt 10 órakor (Schreiner-vendéglő.)

Január 28. Az aradhegyaljai amerikai szőlőtelep szövetkezeti közgyűlése délelőtt 10 órakor, a kereskedelmi és iparkamara termében.

Január 28. A gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete aradi ügyvivőségének közgyűlése, délelőtt 10 órakor (Iparosház.)

Január 31. Az arad-osanádi vasutak rendkívüli közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

Február 2. Az aradi közúti vasut-társaság közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Február 4. A Széchenyi-gőzmalom közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Február 6. A millenniumi bizottság ülése délelőtt 10 órakor a megyeházban.

— Az „Aradi Nyomdatársaság“ feleit értesítjük, hogy mindazon sürgős munkákra nézve, melyek a *vasárnapi munkaszünetből* kifolyólag vasárnap végezhetők, értekezhetni *Varga Józsefnél*, a nyomdatársaság üzletvezetőjénél (*Kiss Ernő-utca 4. szám.*)

— Személyi hír. Papp Elek orsz. gyűlési képviselő ma reggel Aradra érkezik s részt vesz a választás polgárok délutáni ülésén.

— A hivatalos lapból. A király a vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Gostony Aladár* fogalmazó-gyakornoknak a segéd-fogalmazói címet és jellegét adományozta.

— Aradváros vízvezetéke. Aradváros közegészségügyi bizottsága beadványt intézett a tanácshoz, a melyben arra kéri, hogy a város vízvezetéke és csatornázása ügyében hozott közgyűlési határozat *kormányhatósági megerősítését a belügyminiszternél sürgesse meg*. A tanács tegnap tárgyalta a kérvényt s *annak értelmében hozott határozatot*. A sürgető felterjesztést *Parecz István* gazdasági tanácsos szerkeszti.

— Véglegesített igazgató. A hivatalos „Budapesti Közlöny“ tegnapi számában *5. Felségének* egyik legfelsőbb elhatározását teszi közzé, a mely bennünket, aradiakat közelről érdekel. A király ugyanis *Boros Vida* állami főreáliskolai igazgatót, az aradi tanári kar és a helyi társadalom ezen érdemes tagját, a ki pár évvel ezelőtt ugyanezen intézethez ideiglenes rendes igazgatóvá nevezett ki, most rendes igazgatói minőségében *végleg megerősítette*. Ez a legfelsőbb megerősítés csak beigazolja azt a várakozást, melyet az igazgató személyiségéhez tanügyi körökben a kinevezés alkalmából fűztek. A hivatalos lap közleménye szó szerint így hangzik:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére *Boros Vida* aradi állami főreáliskolai ideiglenes rendes igazgatót, rendes igazgatói minőségében véglegesen megerősítem. Kelt Bécsben, 1894. évi január hó 15-én.

FERENCZ JOZSEF s. k.

Gróf Csáky Albin, s. k.

— Jókat Mór dr. A hivatalos lap tegnapi száma az alábbi legfelsőbb kéziratot teszi közzé: Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy a budapesti tudomány-egyetem *Jókai Mórt* tiszteletbeli bölcsészettudomány-doktorrá avathassa és neki a bölcsészettudományi oklevelet kiszolgáltatathassa. Kelt Bécsben, 1894. évi január hó 15-én. *Ferencz József*, s. k. Gróf Csáky Albin, s. k.

— Atzél Péter válasza. Az egész város mekkorára várta *Atzél Péternek*, Arad országhoz képviselőjének választását azon sürgönyre, melyet az aradi választók mai gyűlésének előkészítő bizottsága hozzá a végből intézett, hogy *Atzél Péter* nevei közé, kik a gyűlést nyilvános falragaszokon összehívják, az ő nevét is odatehessék. Mint értesülünk, *Atzél Péter* nem engedte meg, hogy neve az alábbiak között szerepeljen.

— Oláh hang a telepítésről. A *Gazeta Transilvaniei* című oláh lap legutóbbi száma vezércikkben foglalkozik a telepítéssel. A telepítés nem tetszik az oláh újságnak. Nagy

veszedelem fenyegeti a románságot — mondja — a telepítés által; a kormány, kivált a román-lakta vidékeken, *Krassó-Szörény*, *Temes*, *Arad* megyékben telepít be idegen magyarokat s ezáltal megfosztja a románokat mind azoktól az előnyöktől, melyek reá várnának az állami birtokok eladása által; másrészt a kormány reméli, hogy így könnyebben keresztülviszi a magyarosítás nagy munkáját, ha egyfelől a románlakta vidékekre magyarokat telepít, másrészt a megszorult nem magyar (oláh vagy tót) hegyilakókat tisztán magyarok közé telepíti. Azért — így végzi — a románok tiltakozzanak e telepítés ellen, mely veszélyezteteti létüket s alapjából felforgatja az ország nyugalalmát.

— Arad selyemtenyésztése. Az aradi selyemtenyésztési felügyelőség átiratilag közönte meg Aradváros közönségének azon áldozatkészségét, melylyel a selyemtenyésztés céljaira egy városi földterületet engedett át. A tanács tegnap utasította a mérnöki hivatalt, hogy a területet mérje fel s a temesvári selyemtenyésztési főfelügyelőség ideérkező ügyvezetőjének adja át.

— Vasutunk üzletéve. Az aradi és csanádi egyesült vasutak összes bevétele 1893-ban 1.253,240 forint volt, vagyis 178,560 forinttal több, mint az előző évben. Kilométerenként esik 3856 frt, 549 frttal több, mint 1892-ben.

— Egészségügyi intézkedés. A kereskedelmi miniszter leiratban hívta fel Aradváros tanácsát, hogy járványos betegségek esetén az államvasutakon foganatosítandó óvintézkedések tárgyalására az államvasutak szakközéget is hívja meg.

— Petrovics Geraszim. A „Szeg. Hir.“-ban olvassuk az alábbi érdekes hírt: Mint lapunk tegnapi számában irtuk, *Kikindán* már nagyobb fogadást is kötöttek, hogy *Petrovicsot a Lindere-féle* affér után kinevezik-e püspöknek? Mint igen jó forrásból értesülünk, *Petrovics Geraszimet* mégis csak kinevezik *budai püspöknek*, csak hogy a kinevezés büntetésből egy évig is késni fog. Érdekes a dologban még az is, hogy az új *bácsi püspök* kinevezése, bár az egész ügyben teljesen ártatlan, szintén késik, mert a választási okmányokat a *Petrovicséival* együtt terjesztették föl.

— Megszűnt szocialista lap. Aradon kezd tisztulni a sajtó. Ujabbán az „Uj világ“ című szocialista érdekeket hajszoló hetilap szűnt meg, támogatás hiányában.

— A bányászercséltség. A konopi kőbányában — mint már megirtuk — robbanás történt s a leomló kövek *Kercs Petru* bányamunkás agyvelejét roncsolták szét. Az ügyben a radnai járásbíróság már befejezte a vizsgálatot s határozottan megállapította, hogy a robbanást sziklarepedés közben az elhalt vigyázatlansága idézte elő.

— Adomány a színész menház javára. *Novotny Lajos* aradi jónévű vendéglős a színészek menedékházának megnyitó ünnepélyére két hordó kitűnő aradhegyaljai bort ajándékozott.

— Agyonverte. *Lerincz Togyer* buttyini lakos — mint levelezőnk írja — vesztére találkozott a diecsi határban *Bogye János*-sal. Szóváltásba keveredtek valami haszontalanság miatt s *Bogye* annyira dühbe jött, hogy felkapott egy husángot s azzal az *őreg Lerincz Togyert* agyonverte. A gyikost tegnap fogták el.

— Meglopott alvó. Az aradi vasuti pályaudvaron az altisztek szobájában lefeküdt *Kiss József* vasuti alkalmazott s csakhamar el is aludt. Reggel arra ébredt, hogy esie levett zubbonyát, a melyben 15 frt, egy láncczos ezüst óra és két arany gyűrű volt, ellopták. A tettest keresik.

— A levelező-lap jubileuma. Maholnap huszonöt esztendeje, hogy a levelezőlapot, mint a postaközlekedés egyik kényelmes és olcsó eszközét az európai államok meghonosították. Az első

impulzust egy bécsi tanár cikke adta meg s azóta a levelezőlap meglepő gyorsasággal terjedt el az egész világon. Csupán csak Európában száz millió levelezőlapot használnak el évenként, az egész földön pedig egy milliárdot.

— A szegény tanulók éttermében az elmúlt héten özv. *Traytler Antalné* urnő gyakorolta a felügyeletet; erre a hétre *Marchal Lajosné*, *Szathmáry Gyuláné* és *Robitsek Agostonné* urnőket kéri fel a választmány.

— A jó pajtások. Két csavargót toloncoztak tegnap Aradról Temesvárra. Az egyik *Ferch József* temesvári illetőségű, a másik *Fett János* szakállhási lakos. *Fett* utközben a kíséző rendőr engedelmével egy barátjához adta be utitaskáját. *Ferchet* azonnal szabadlábra helyezték és első dolga volt özimbórája utitaskáját megszerezni. Turpisságára most jött rá *Fett*, ki Szakállhására készült. Panaszára megindították a nyomozást, amelynek sikere is volt. *Ferchet* ismét a hűvösre tették.

— Kitiltott labdacok. A belügyminiszter leiratban közölte Aradváros törvényhatóságával, hogy a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg a *Brandt-féle* szociális labdacoktól megvonta az áruforgalmi jogot. A tanács a leiratot közölte a tisztai orvosi hivatallal.

— Tolvaj inas. *Szalay Károly* aradi ügyvéd kárára valamelyik inasa egy értékes mellüt, egy öltény férőruhát és 1 frtot lopott el. A rendőrség nyomoz.

— Köszönetnyilvánítás. *Fleisher Adolf* ur a „Pannonia keményítőgyár“ hivatalnok a „Első aradi betegsegélyező és temetkezési egylet“ menház javára 2 frtot adományozott, melyért ez uton is köszönetét fejezi ki *Kohn S. N.* elnök.

— Pályázatok. Orsován aljegyzői állásra 2 hét alatt. — *Trencsénben* adóvégrehajtói állásra 2 hét alatt. — *Nagybecskerek*en pénzügyi fogalmazói állásra 2 hét alatt. *Abauj-Tornamegyei* állásra február 15. — *Orczi-falván* portamesteri állásra 2 hét alatt. — *Budapest*en második alpolgármesteri állásra február 5.

HYMEN.

Csáklány Sándor, uj-aradi albiró, eljegyezte *Graur Emma* kisasszonyt. *Szabó Orosz* dr., főispánititkár pedig *Grauer Ilonka* kisasszonyt.

Ianiga András, fiatal iparos, február 4-én esküszik örök hűséget a minoriták templomában *Kantler Borbála* kisasszonynak Szépfaturól.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) *Tornászok* figyelmébe. A február 3-án a *Fehér Kereszt* nagytermében megtartandó torna-estélyen a gyakorlatokban résztvevő urakat ez uton is ismételten felkérem, hogy az idő rövidségére való tekintetből, ugy a rendes torna és vivó órákon, valamint péntek este 6 órakor a „Fehér Kereszt“ nagy termében megtartandó főpróbán teljes számban megjenni sziveskedjenek. *Nagy Sándor* titkár, művezető.

(*) Az aradi kereskedelmi testület ma délelőtt 11 órakor az aradvárosi kereskedelmi akadémia dísztermében *Szontagh Gyula* elnöklété alatt rendes évi közgyűlést tart.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 28. Kaszinóbál Csermőn.
 Február 1. Kaszinó-estély Vingán.
 Február 1. Tízlőtő-bál Gurahonczon.
 Február 1. Az aradi kereskedőifjak egy részének bálja (Fehér Kereszt.)
 Február 2. Az aradi delegesület évi közgyűlése a városház kistermében.
 Február 3. Az aradi tornaegylet jubileumi estélye és táncvizigalma (Fehér Kereszt.)
 Február 3. Képezdész-piknik (Krispin-terem.)
 Február 3. Waggongyári munkások dalkörének bálja (Városliget.)
 Február 4. Hadászok álarcosbálja
 Február 4. Iparosifjak bálja (Ipartestület.)
 Február 4. Kaszinóbál Borosbészen.
 Február 5. Az aradi helyőrségi tisztikar fényes táncvizigalma (Fehér Kereszt.)
 Február 5. „Szylyveszter“-társaság bálja (Vadember.)
 Február 6. Jelmezball a borosbészi kaszinóban.
 Február 10. Román bál (Fehér Kereszt.)
 Február 10. Az aradi kereskedelmi testület bálja.
 Február 11. Kárpitosok bálja (Iparosház.)

A jótékony szívek bálja.

— Az aradi jótékony nőegylet hangversenyyel és tombolával egybekötött táncestélye. —

Arad városának a jótékony oltárán mindekor áldozni tudó közönsége szép számmal gyűlt össze tegnap este a Fehér kereszt nagytermében megtartott polgári jótékony nőegylet hangversenyyel és tombolával összekötött táncestélyén, — hogy lerója tartozását azon kis szerencsétlenekkel szemben, — kik már kora ifjúságukban elvesztették jó szüleiket, s így minden gyámoltás nélkül lettek volna kénytelenek elveszni, ha nem alakul egy egyesület, melynek jószívű tagjai a szerencsétlen árvák sorsát megukéva téve, saját összegyűjtött filléreiken a hajléktalan árváknak menhelyet, második otthonot nem teremtetek volna. S ez a polgári jótékony nőegylet, mely már félszázados multtal bir, fennkölt hivatását mindenkor felebaráti kötelességgel töltötte be. Számtalan árva került ki az ő gondos nevelésük alól, kik, — mint a hazának és a társadalomnak hasznavehető tagjai, áldó imát mondottak az egyesület tagjaiért akkor, amidőn a Teleky-utcai szerény házat elhagyták, hogy a létért való küzdelemben, — mint dolgozni tudó egyének — helyt állhassanak, s még akkor is hátalt szívvvel emlékeztek vissza második otthonukra, midőn már ők is tüzhelyt alapítottak.

De nemcsak az árvák tartoznak hálával a polgári jótékony nőegyletnek, hanem Arad város társadalmá is, a nagyközönség azért, mert árváiból a közéletnek mindenkor munkás, becsületes embert nevelt. S ez a közönség soha sem volt hálátlan a nőegyletrel szemben, ha csak alkalma nyílt, mindig fényes tanujelét adta annak, hogy rokonszenvezik, a felebaráti szeretetet oly magasra istápoló egyesülettel, s pártolja annak áldást hozó működését.

Szorongásig megtelt tegnap este is a Fehér kereszt nagy terme intelligensközönséggel, hogy élvezve a hangversenyt és magán jelenetek előadásait, a tombolán, a szegény árvák javára, a bájos elárúsító hölgyek által magát megsarcolni engedje. — Ennek ellenértéke fejében nyújtott élvezet minden tekintetben oly magas színvonalon állt, hogy az a legkényesebb igényt is kielégítette.

A fényes erkölcsi és anyagi siker, melyet a nőegylet a bál rendezése által elért, első sorban öv. Purgly Jánosné fővédasszony öv. Hudetz Ferenczné, Koritsánszky Berta, öv. Somogyi Józsefné, dr. Avarffy Imréné, Virágh Lajosné, Nagy Gyárfásné védasszonyok fáradozása és buzgalkodásának köszönhető, kik árváik érdekeit a bál tapintatos, ügyes rendezése által oly szépen érvényesíteni tudták.

A nőegylet elmondhatja magáról, hogy a fáradozás meghozta a maga gyümölcsét, mely gyümölcsöt hozó fáradozásért a szerencsétlen árvák örömkönyvei fognak jutalmul szolgálni. De lássuk magát az estélyt.

A hangverseny.

A hangverseny bámulatosan gazdag műsora, melynek minden egyes pontja művészi érzéssel van megválasztva, oly fényes közönséget vonzott a szépen díszített terembe, minővel vidéki város nem dicsekedhetik Aradon kívül.

Alig mult el 8 óra, megjelentek az emelvényen Janky Klára és Margit urhölgyek, s Meyerber „fáklya táncz“-át művészi technikával, meleg színezéssel játszották el s valódi hálára kötelezték a közönséget, hogy Szegedről eljöttek, s művészi tudásukat adták áldozatul cserébe a tetszés s elismerés zajos nyilvánulásáért.

Pompás kép volt a koncert jelenet a „Madarász“-ból. Avarffy Géza ur, elismeréssel legyen mondva, hangjánál volt s szépen énekelte; csoda, hogy kísértetbe nem jött a kísérők gyönyörű szépségének nézésébe elmerülni, nem vehették volna rossz néven, az angyalok kara sem lehet szebb, mint ez a kar volt, melynek tagjai Antalfy Boriska, Török Berta és Gizi, Dániel Gabriella, Leopold Regina, Salacz Erzsi, Jakabfy Ella, Martos Sarolta, Knotty Sarolta és Kertay Ilma urhölgyek voltak.

Szekula Ceczil kisasszony szavalt Gaál Gyula „Haldokló komédiás“-át. Szavaltának alaphangja, az elbeszélő rész könnyed természetessége, a párbeszéd drámai gyorsasága, megkapó színezése s ereje a kisasszony

izmos tehetségét mutatták nekünk. Ha jól tudjuk a színészi pályát éezi a kisasszony annak a térnek, hol tehetségét érvényesítheti. Mi biztató reménnyel látók e pályára lépni; organonaintelligenciája megérdemelnék, hogy figyelemmel kísérjék, sőt támogassák e törekvést oly egyének, kiknek illetékes helyen szavuk nyomatékkaal bir. A magunk részéről csak azt az egyet ajánljuk a kisasszony figyelmébe: művészetének alapja mindig a természetesség maradjon a mi természetes, az szép s a művészetnek nincs más célja mint a „szép“.

„Magyar dalok“ czimbalmon és vonóhangszeren előadták: Avarffy Sarolta, Földes Lujza urhölgyek, Urbán Péter, Budics Adám, Széchy Akos, Krausz Vilmos, Persa Péter és Mandl Vilmos urak. E számmal mindenkinek a figyelmét Urbán Péter ur czimbalomjátéka kötötte le ki ez alkalommal játszott tudunkkal először Aradon a nagy közönség előtt. Játékának cigányos rytmusát jól esnek többször is hallanunk. A résztvevő hölgyek játékát s az urakét is feltétlen elismerés illeti meg.

Mit szólunk Fenyesi Emil ur monologjáról? az előadott kis magánjelenetben annak a kitünő alakítónak s előadónak láttuk, mit tőle a színpadon megszoktunk, az az hogy nem lehet azt megszokni, mert mindig, sokszor kívánjuk látni. Rudnyánszkiné Réthy Laura asszony ma is az a kitünő énekesnő volt, minőnek széles Magyarország ismeri. Kevélyek lehetünk rá, hogy tehetségének gazdag asztalához oly gyakran ilhetünk vendégekkül.

A „Ki tette?“ jelenet az életből oly szépen sikerült, hogy szinte nem akartuk hinni, hogy nem a színpad világából szálltak hozzánk azok a megjátszott alakok. Szalay Károly ur számára, ha a Corpus Jurist sutba vágná a színpad is teremne kenyeret. Kertay Ilma, Leopold Regina, Réthy Viktorné s Knotty Sarolta urhölgyek oly bátran mozgogtak s oly öntudatosan játszottak, hogy szinte azt hittük, igazán, valóban az életben velük most történik az az izgalmas kis jelenet, melynek végén a törvényszéki bíró ur haragja mosolygá oivad a nevelőnő édes tekintetén. Hja, ha minden nevelőnő olyan volna, mint Réthy Viktorné!

Az estélyen ott láttuk E. Salacz Gyula polgármester kir. tanácsost, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László, Purgly János és Barabás Béla orsz. képviselőket, Hauser Károly ezredest és Buttykay Adám őrnagyot, báró Purcell Béla postafelügyelőt.

A hangversenyen és táncestélyen megjelent hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Öv. Purgly Jánosné, Purgly Jánosné, Vásárhelyi Béláné, Vásárhelyi Lászlóné, Purgly Lajosné, öv. Baross Ferenczné, öv. Hudetz Ferenczné, öv. Somogyi Józsefné, Koritsánszky Berta, Végh Aurélné, Virágh Lajosné, dr. Avarffy Imréné, Nagy Gyárfásné, ifj. Lócs Rezsóné, Gyertyánfy Lászlóné, Hauser Károlyné, Reichert Károlyné, R. Réthy Laura, Szilágyi Gyuláné (Kunágota) Csiky Jánosné (Temesvár,) Vertán Edéné, Czifra Jánosné, Urbán Ivánné, dr. Fényes Kálmánné, Vass Mátyásné, Eles Arminné, Neumann Dánielné, Weidenfeld Lajosné, dr. Weidenfeld Istvánné, Halmai Andorné, Buttykay Adámné, Kadas Kálmánné, dr. Sallai Béláné, Jakabfy Béláné, Lukács Gyuláné, Jakabfy Zoltánné, Temesváry Jakabné, Verzár Mártonné, Mixitsklár Emma, Zubor Gyuláné, öv. Kneffel Károlyné, Koschitzky Jánosné, Schulhoff Károlyné, Lendvai Sándorné, Steiner Lajosné, öv. Bach Sománé, Domonkos Lajosné, Hász Sándorné, Steiner Ferenczné, Széchy Akosné, dr. Bogdán Virgílné, Szontagh Gézáné, Wadowsky Gusztávné, Weiler Rezsóné, Illmann Ottóné, Székely Mihályné, Szontag Gyuláné, Leopold Mórné, Krispin Józsefné, Kristyóry Jánosné, Abaffy Lászlóné, Péterffy Antalné, B. Persa Péterné, Knotty Gézáné, öv. Andrányi Károlyné, dr. Tisch Mórné, Zemplényi Sándorné, Károssy Jánosné, Földes Kelemenné, Avarffy Gézáné, Verzár Gyuláné, Martenz-né (Mezőhegyes) Róth Henrichné, dr. Lamberger Lajosné, Assael Józsefné, Kertay Edéné, Prorok Kajetánné, dr. Adler-Lipótné, Mészáros Gyuláné, Vínóze Imréné, Lelig A.-né, Réthy Viktorné.

Leányok: Vásárhelyi Julia és Janka, Vásárhelyi Tereza és Margit, Purgly Ilona,

Janky Klára és Margit, Szilágyi növ., Dániel növ., Baross Boriska, Gyertyányi növ., Antalfy Boriska, Martos Sárka, Török Berta és Gizi, Leopold Regina, Salacz Erzsi, Jakabfy Ella, Knotty Sárka, Kertay Ilona, bró. Purcell Gizike Koschitzky Gizella, Manherz Anna, Bach Eszter is Judit, Szekula Ceczil, Avarffy Sarolta, Földes Luiza, Csiky Ilonka, Czifra Florika, Kneffel Juliska, Zubor Ella, Farkas növ., Assael Melanie, Péterffy Sárka, Vertán Lola, Székely Margit, Jakabfy Ilona, Vass Ida, Andrányi Adrien, Löffler Janka, Martenz Ella, Hász Erzsike, Dunkelberg Ilona, Prorok Irma, Krispin Ilonka, Károssy növ., Kristyóry Ilona, Domonkos Mariska, Boros növ., Weiler növ., Zorer növ.

A hangverseny után tánczra kerekedett az ifjúság s valószínűleg még akkor is javában járja a táncz, midőn e sorok napvilágot látnak, —§—

(=) Diák bál. Formális bálát csaptak az öreg Krispineumban Edelenyi Vilmos táncz-tanító fiatal diák növendékei. Udeség aradt az egész tánczteremben, a mely színűitig megteit apró kisasszonykakkal, a jövő bálak mind-megannyi királynőivel. Igazán sikerült és kedves volt az apró urak és kisasszonykák bálja, annyira, hogy a kitünő animó csakhamar magával ragadta a nagyokat is, a kik versenyt tánczoltak a parkett újdonságaival. Edelenyi több növendéke kosztűmben egyes szolótánczokat mutattak be. A négyeseket 40 pár tánczolta. A jelen voltak névsora a következő.

Leányok: Boros Janka, Laubner nővérek, br Fechtig nővérek, Körmeny Etelka, Farkas Mariska, Tones Irma, Braun nővérek, Kövesdy Aranka, Stepniczka nővérek, Laukó Lenke, Duzsek Ilonka, Kovács Hajnalka, Schenk Jolán, Turai Irén, Tüzes Lujza, Regényi Irén, Zikó Ilma, Tronhoffer Irma, Czédry Rózsika, Scherhag nővérek stb.

Asszonyok: Boros Vidáné, Vizi Istvánné, Laukó Albertné, Braun Frigyesné, Laubner Lászlóné, Körmeny Józsefné, Stepniczka Manóné, Tones Edéné, Dusek Ferenczné, Kövesdy Ignáczné, Schenk Emanuelné, Farkas Istvánné, Turay Andrásné, Tronhoffer Jánosné stb.

A diákbál a késő hajnali órákba nyult be.

(=) Az aradi tornászok jubiláns estélye. A február 3-iki tornabál rendezősege a meghívásokat már befejezte. Mintán pedig mi sem tökéletes a nap alatt, — így, — bár a rendezőség teljesnek hitt névsor alapján küldte szét a meghívókat, — mégis igen könnyen megtörténhetett az, hogy valaki tévedésből nem lett meghiva. Ennélfogva a rendezőbizottság felkéri mindazokat, kik véletlenségből meghiva nem lettek s erre igényt tartanak; sziveskedjenek bármely nap esti 6 órától fél 8 órai időközben az egyesületi helyiségben (a Lyceum torna-csarnokában) a meghívó kiállítására céljából jelentkezni, a hol is megkeresésüknek a rendezőség a legnagyobb készséggel tesz eleget. A közönség nagyobb kényelmére ugy a tornabál, valamint a karzat jegyei a meghívó szükségeseitbeni felmutatása mellett már előre is megválthatók Maresch Alajos, Hoffmann Antal, Vojtek és Weisz és Maresch Gyula üzletében és a bál napján reggel 9-től 12-ig és délután 3-5 óráig a rendező bizottság irodájában (Fehér Kereszt szálloda I. emelet, 5-ik számú szobájában.) A rendező bizottság névsorából Bachh Miksa egyesületi tag neve toll hibából kimaradt, mit a rendezőség ezennel helyreigazit.

(=) Az aradi kereskedelmi testület február hó 17-én megtartandó báljára nagyban folynak az előkészületek. A rendező bizottság mindent elkövet, hogy e bálát az ideai multságok egyik legsikerültebbjévé tegye. Mial halljuk, a bálon két zenekar fogja szolgáltatni a talp alá valót t. i. a katona zenekar é egyik helybeli elsőrendű cigánybanda. Gondoskodik továbbá a rendezőség arról is, hogy a hölgyek rendkívül csinos és eredeti tánczrenddel lepesenek meg és hogy oly tánczosgárda legyen jelen, a milyent kevés aradi bálon találhatunk. A multság iránt nem csak bálzó hölgyeink és fiatal embereink körében nagy az érdeklődés, hanem még komoly kereskedőink körében is, kik „üzletlen kívül“ szintén élénken foglalkoznak e bál eszméjével. A vidék intelligentiája részéről már is számos kérdezősködés érkezik s megvagyunk róla győződve, hogy e bálon városunk és a vidék

társadalmának, de főképp kereskedő osztályának színe-java együtt lesz.

(=) **Berzova mulat.** Február 1-én a berzovai intelligencia a „zöld fához“ címzett vendéglőben a gör. kath. iskola javára zártkörű táncvizalmat rendez. A bizottság élén Kiss Valér elnök áll. Belépő jegyek ára családonként 2 frt, személyenként 1 frt.

(=) **Az aradi kárpitos ifjak jótékony társasága** feb. 11-én tartja zártkörű táncvizalmát. Az érdeklődés után itélve az estély sikerültnek ígérkezik. A tiszta jövedelem egyrésze az aradi szegény tanulók részére fordítatik. Belépti díj: személyjegy 80 kr, családjegy 1 frt 60 kr. Jegyek előre válthatók a rendező bizottsági tagoknál.

(=) **A jótékony nőegylet tombolejátékára** újabban a következő adományok érkeztek be: Szontagh Gy.-né: 2 csinos nipper, 3 üveg finom vörös bor, 5 japáni hamucsésze, 1 szép kínai tálcza, 1 töltött szivartok, 1 kotta állvány bársony, igen szép selyem himzéssel, és egy nagyon csinos munka kosár; Hausser Henriette urnő: 1 igen szép illatszertartó, remek porcellán rózsák közepette, 1 diszes névjegy tartó, 1 bábé gyűszű-tartó, 1 szép levélnehezék, 1 tüpárna bársonyból; Réthy Viktorné urnő: 1 igen diszes fénykép keret, 1 tojástartó, 1 kis gyűszűtartó, 1 virágváza, 1 gyermekjáték, 1 kis japáni fonott tálcza, 1 hamutálca, 1 hamutartó bronzból: özv. Haller Károlyné urnő; egy egyszerű diszes virágváza 2 csinos emlék pohár, 1 bonbonniére, 1 csinos brassai kincstartó; Avarffy Imréné urnő: 1 konyha berendezés, 6 drb gyermekjáték, egy ékszer-tartó; Bogdán Virgínié urnő: egy üveg áfonga befőtt, 1 diszes töltött bombonniére, 1 pénz tartó bronzból, 1 diszes kosárka, 1 carton levélpapír; Tisich Morné urnő: 1 diszes illatszertartó, 2 majolika virágváza; Szontagh Ilonka és Gusztól: 1 igen csinos kávés kanna és 2 drb alapacca szalvéta gyűrű, 1 bonbonniére, 1 diszes doboz finom levélpapíros, 50 drb. narancs; Leopold Morné urnő: 1 igen szép himzett kép keretben, 1 virágtartó majolikából, 1 fali disztál, 6 drb. tányér szinte majolikából; Fényes Kálmáné urnő: 1 nagyon gyönyörű pam-lagpárna; 2 igen szép himzett tüpárna. Magyary Ferenczné urnő: 1 nagyon szép névjegy kosár, 2 Mokka csésze, 1 csinos virágtartó, 1 hamutartó, 2 drb nagyon csinos szalvéta gyűrű — kézimunka. Szekula Cecília urhölgy: 1 igen szép téntartó levél és toltartóval. — Brunner Testvérek: két női szobrocaka, 8 drb. lámpavédő sapka, egy homokóra, egy mosóruha-jegyzék tüpárna alakban, 4 drb. csinos japáni napernyő, egy csinos asztalfutó szalmából, egy szép fakazette, egy diszes dohánytartó, egy fürdői pohár, egy munkakosár, egy nürnbergi gyufatartó, egy mosóruha-jegyzék könyvalakban egy kolomp porcellánból; Lukács Gyuláné urnő: 2 igen szép alapacca sőtartó hozzávaló kanálakkal tokban, 1 diszes fali naptár hőmérővel, 2 igen szép porcellán virágtartó, 1 igen szép hamutartó kis madárral; Volák Józsefné urnő; 3 drb. szép majolika tányér, 2 szép virágváza; Neumann Dánielné urnő: 1 igen szép liquer készlet 6 személyre, 1 majolika vaj tartó, 1 zsólnay gyufatartó; Schöpf Józsefné urnő: 1 szép vajtartó üvegből, 1 hamutartó, 1 szép kis takarékos perszely.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Január 28. (Vasárnap) Délután: Bolondok grófja, színmű; este: A gazdag szegények, színmű.
Január 29. (Hétfő) Agglegények, vigjáték.
Január 30. (Kedd) Clemenceau, színmű.
Január 31. (Szombat) Kapivár, vigjáték.
Február 1. (Csütörtök) Traviata, opera.
Február 2. (Péntek) Délután: Gazdag szegények, énekes színmű; este: Remete osengetyűje, opera.
Február 3. (Szombat) Odette, színmű.
Február 4. (Vasárnap) Délután: Fenyegerek, bohózat; este: Parasztiasszony, népszínmű.

Jókai-cziklus.

VI.

A gazdag szegények.

— Eredeti viz színmű a fővárosi népéletből, énekekkel, 3 felvonásban. Hasonló című regénye után írta: Jókai Mór. Zenéjét szerette: Káldi Gyula. —

Egy kedves anekdota az egész. Ugy tetszik, hogy a költő maga beszéli el. Ott lebegett előttünk képzetben 8 maga, jóságos tekintetével felénk fordulva, finom mosollyal ajkai körül.

Ezek a szegények azért gazdagok, mert jó a szívük.

Kacagatsz most előttünk gunyos szatirikus, — mondván:

— A szegénység iszap, mely sárba, bünbesüllyeszt. Kifogat lelkünk egyensúlyából s rohanunk feltartóztatlanul az örvénybe. Jó ember és szegény ember? Képtelen idea!

A te számaid sem bizonyítanak előttünk tudós statisztikus, ki szólasz:

— A szegénység pokol, mely csak bünt csak elvetemedettséget szül. A számaid azt mondják, hogy a nyomor világából csak bünösök és gonosztevők szakadnak ki.

A Jókay derűs mesevilágában ezek a szertetreméltó alakok élők, igazi s főképp mulattató alakokká válnak. Szint, illatott nyér a kedélyétől minden s ötleiteinek csillogása élénk, ragyogó, pompázó itt is. Még szatirikus megjegyzései is — derűs voltuknál fogva — nem hullanak mérgezett tördőfészként a megtámadottra. Egyszerű történet, egyszerű emberek, egyszerű technika: ime ez költőnk új darabja. Visz, sodor, ragad magával képzeletének bűvös világába, hol olyan ragyogó az égbolt, olyan szertetreméltó az emberek, hol a nyomor is elviselhető, mert fűszerezik azt egészséges kedélyvel, hol a szomorúság — bármily megható — nem csap vészess hullámokat s elvégre is elsimulnak a sötét felhők. Bárányfelhők voltak. Olyan Jókainak ez a darabja, mint egy mosolygó Tizián-kép, melyen ragyogó a kolorit, finomok, egyenletes hullámokban haladnak a vonalak s összhangba olvad minden tónus.

Kapor Adám (Balassa Jenő) öreg ember már s mert nem bírta a terhes vasuti szolgálatot, elvesztette a váltóíri állását. Most hát csak azon fáradozik, hogy a feleségével (Bácsné) együtt, a ki szintén éltes asszony s nem bír eleget mosni-vasalni, valahogy bejuthasson a szegények házába. Ahhoz azonban szegénységi bizonyítvány kell. Lakik ugyan náluk egy szegény varróleány, Lizi kisasszony (Keczery Irén) meg egy klarinétos cigány (Szendrey Mihály) s egy konstáblér (Csatár Győző) de ezek is szegény emberek — nem segíthetik. Baj ez nagyon.

Künn esik az eső s egymásután jönnek be az ismerősök; a perecsütőnő (Kissné), hogy engedelmet kérjen a kályhához letenni az áruát, a bicakkereskedő tót (Nyilas M.) hogy ott hagyassa egy időre a bicakait, hagymaárusnő (Rónaszékiné), hogy felaggassa hagymáit száradni s Kaporné jó szívvel segít mindenik baján. A konstáblér is megjön, hozott magával egy egész sonkát, meg jőféle vörös bort, a mit úgy kapott. Mikor Kapor uram ép a sonka fogyasztásához lát jó kedvvel, megjön a hivatalos kiküldött (Rónaszék G.) a kit szegénységi bizonyítvány kiadása miatt látetettet felvenni küldöttek vala. A nyomorult diurnistának a sonka, vörösbort, hagyma, perecz, — kés — valóságos fényűzésnek tetszik s épenséggel nem hajlandó szegénységi bizonyítványt adni. Hanem Lizi kisasszony jósága, a ki titokban kivásolja a csilinderet, meghatja s kiállítja a szegénységi bizonyítványt.

Ez az első felvonás, mely telten teli mulatságosnál mulatságosabb alakokkal s egy remek, bohózatos, keresetlen, egyszerűen vig jelenettel. Különösen két alak: Kapor uramé s a diurnistáé az, mely Jókai szindarabjai közt a legkitünőbbben jellemzett alakok közé tartozik.

A borultan derűs mese folyik tovább.

A szegénységi bizonyítvány rendbe hozott volna mindent, ha nem merült volna fel egy újabb akadály. Kapor uram nem esküdött volt: meg törvényesen a feleségével, a szegénység nem engedte. Nosza összeállanak a jó emberek s ki ki tehetsége szerint azon van, hogy Kapor uramat összenekesék minél hamarább, hadd jussanak be a szegények házába.

Ebben a felvonásban a mély érzésű költőnek a hangjait halljuk. Kapor uram elbeszélése, meg a feleségéé, remek melodramai részlet, mely egyszerűségével és igazságával mélyen meghat.

A jó ismerősök el is látták Kaporékat mindennel, ruhával ennivalóval, dispensációsóval csak a házbérről nem. Itt jön meg újfent a vizsály. A házi ur beakarja hajtani törvényes erővel a pénzt, vérszemet kapva a felékesített terített asztaltól. Hanem a mindent rendbe hozó jó szellem megjelenik a diurnista képében, aki rájleszt a házi gazdára s az megszelidülten odébb áll. Kaporéknak mennek esküvőre s onnét a nyugodalmas jó életbe.

Boldog emberek, kiknek életvágjuk — a szegényház.

A darab jó előadásban, de a nőegyleti estély miatt csaknem üres ház előtt került bemutatásra. Balassa nagy gonddal pompás alakot csinált Kapor Adámból. A józanészű becsületos

embert sok vonzó vonással ruházta fel. Harmadik felvonásbeli végjelenetét kiváló ügyességgel aknáta ki. Bácsné szerepét az utolsó órában Szakácsné vette át s játszotta meg, tőle telhető igyekezettel s helyes felfogással. Olykor az igazi hangot is eltalálta. Csatár deli konstáblér volt, a kinek szépen előadott dalát meg is ismételtették. Rónaszék diurnistája megérdemelte a segédfogalmazói kinevezést. Kis szerepükben helytáltak Bács, Rónaszékiné, Nyilassy, Keczery Irén és Szendrey. A zenekart Krüger Károly ügyesen dirigálta.

* **Tablók a színházban.** A mai előadásokon a Jókai ciklus befejezésétől tablók lesznek, a melyekben a szintársulat összes tagjai vesznek részt.

* **Agglegények.** Hétfőn Sardon pompás színműve kerül színre az „Agglegények“. A fő szerepeket Keczery Irén, Rónaszékiné, Károlyi Böske, Szilágyi Berta, Kézdy Juliska, Fenyvessy, Balassa, Tompa Szakács és Szendrey játsszák.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A libásdülőbéli gyilkosság.** Özv. Ludig Istvánné Libás-dülőben lévő tanóján Nyegrú Stefan általános ismert tolvaj szénát akart lopni. Boár Tódor tanyai csész utána lőtt, megebezte s Nyegrut harmadnap reggel elvérezve, holtan találták meg a Dániel féle tanya árkában. Az aradi törvényszék tegnap kérte számon Boár Tódor tettét s elítélte 3 hónapi fogházra és 100 frt kártérítésre. Erdekes volt a végtárgyaláson a meggyilkolt özvegyének azon kijelentése, hogy mély hálát érez a siránt, a kiegy olyan gazemberről, mint a férje volt, megszabadította.

§ **A Knuth-Schusztler-ügy.** Knuth Károly budapesti vállalkozónak Schusztler Henrik dr. ellen emelt rágalmozási perében Fényes Vincze az aradi járásbírószék büntető osztályának vezető albirája márczius 13-ára tüzte ki a végtárgyalást. Itélethozatal előtt Pongrácz Béla volt aradi, jelenleg budapesti hírlapíró fogják kihallgatni.

§ **A galsai templombotrány.** Galsán 2 év előtt Pituk Béla volt gör. kath. lelkész misézett nuszvét másodnapján. Toda Száva funkció közben kérte, hogy menjen azonnal a szülőjét szentelni. A lelkész rendreutasította a háborítót, mire Toda a néphez fordult s izgatta a pap ellen. Ezért az aradi törvényszék a templombotrányt egy havi, a királyi tábla és a kuria pedig nyolc nap fogházra ítélte. Az ítéletet tegnap hirdették ki.

§ **Nem jó a rendőrséget fenyegetni.** Özv. Nagy Ferenczné aradi lakosnő két rendőrt hivatalos eljárása közben bottal fenyegetett. Ezért az aradi törvényszék másfél évi, a királyi tábla 8 havi, a kuria pedig 6 havi börtönre ítélte. Az ítéletet közölték Aradváros polgármesterével.

TÁVIRATOK.

Udvari ebéd.

Budapest, január 27. (Saj. tud. távirata.) A „Budapester Correspondenz“ közlése szerint ma volt először Magyarországon a miniszterelnök és az összes zászlós urak jelenlétében nagy diplomatai udvari ebéd. — Jelen volt még a külügyminiszter és a német nagykövetség tagjai. — A király a következő felköszöntőt mondotta: „Midőn Vilmos császár ő felsége születése napjának és 25 éves katonai jubileumának mai kettős ünnepélyéről legszívélyesebb üdvkívánataimmal emlékezem meg, hű barátsággal és ragaszkodással üritem poharamat drága szövetséges társam, a német császár és porosz király ő felségének egészségére.“

Sztáray gr. és a szabadelvűpárt.

Budapest, január 27. (Saj. tud. táv.) Sztáray István gróf bejelentette kilépését a szabadelvűpártból.

Zichy Edmund gróf halála.

Budapest, január 27. (Saj. tud. táv.) Zichy Edmund gróf, Jenő gróf apja, 83 éves korában hirtelen meghalt.

Polónyi mint főkapacitás.

Budapest, jan. 27. (Saj. tud. távirata.) A szőnyegen forgó egyházpolitikai javaslatok a függetlenségi pártban a legzagyvább helyzetet teremtették — Polónyi számára. A derék ur valósággal kétségbe van esve. Mentől előbbre haladnak az állapotok, mentől inkább közeledik a Ház az egyházpolitikai javaslatok tárgyalásához Polónyi annál izgatottabb s annál kétségbeesettebben adja magát a kapacitálásra. Három nap óta egyebet nem tesz, mint órák hosszáig gyurja szegény — Nánássy Ödönt. Miért épen őt? Mert ez a legerősebb legények egyike. Nem enged egy jöttát sem abból, amit a kerületéből való plébános urnak nyilatkozott, föltétlenül megszavazza az egyházpolitikai javaslatokat. Miután pedig Polónyi kudarcot vallott, jött — Ugron Gábor. Persze nem különb czéllal mint Polónyi. De — hasonló szerencsével.

— Mi lesz veled? Még csontod se marad, ha sokáig így kapacitálnak! — fogadja Justh Gyula, a pártelnök és az egyházpolitikai javaslatok egyik legderekabb harczosa Nánássyt!

— Hogy nem marad csontom? Még a hus is csonttá válik bennem, csak sokáig kapacitáljanak! — felelé Nánássy.

És így van Polónyi meg Ugron ur a többiek kapacitálásával is. Sehogy sem születtek prófétáknak és éppen ezért nem tudnak hiveket toborozni az egyházpolitika ellenségei közé. Persze, baj az is, hogy ők a hiveket — a reakciónak toborozzák.

Ugy áll a dolog, hogy a reformok helyzete a házban napról napra kedvezőbbé válik. A függetlenségi párt zömehatározottan a javaslatok mellett foglal állást, olyan konokul, hogy Polónyi és Ugron már a végső eszközökhöz folyamodnak és beleegyeznek a javaslatok megszavazásába is, csak hogy ennek révén egy bizalmatlansági nyilatkozatot tudjanak kiszorítani pártfeleiktől. Erre nincs sok kilátásuk s ha még sokáig folytatják ezt a kétségbeesett kapacitálást, okvetlenül még ettől a gyöngye kárpótlástól is elesnek.

A „Magyar Állam“ negyedik sajtópöre

Budapest, január 27. (Saj. tud. táv.) Hir szerint Hermann Ottó is sajtópert indított a „Magyar Állam“ ellen. Ez lenne már a negyedik pöre az ultramontán ujságnak.

Hírlapi kacsa.

Budapest, január 27. (Saj. tud. táv.) Egy német lap, azt ujságolta, hogy a purosok középpárttá egyesülnek Károlyi István gr. és Szapáry Gyula gr. vezetése alatt. A purosok maguk kijelentik, hogy a hír alaptalan.

Bismarck egészsége.

Berlin, január 27. (Saj. tud. távirata.) Bismarck kinézését ferdén irták meg. Bismarck alig változott, mindössze soványab lett. Orvosa nem szívesen egyezett bele az utazásba. Bismarck látogatása alkalmával akarta meg csókolni a császár kezét ki azonban ezt nem engedte.

Bismarck és Vilmos császár.

Berlin, jan. 27. (Saj. tud. táv.) A császár születésnapja és katonai jubileuma alkalmából katonai amnesztiát bocsájtott ki, a melyből azok kik a katonákkal való rossz bánásmód miatt büntetve voltak, ki vannak zárva.

Berlin, január 27. (Saj. tud. táv.) A „Tageblatt“ szerint Bismarck Caprivi gróffal háromnegyed óráig értekezett, mely alkalommal államügyekről folyt a beszéd.

Kitűzött magyar lobogó.

Berlin, január 27. (Saj. tud. táv.) A császár születésnapja alkalmából Szögyény-Marich László berlini nagykövet nagykövetségünk palotájára a kétféjű sasos zászló mellé kitűzette ezuttal először a magyar lobogót.

Bismarck Friedrichsruheban.

Hamburg, január 27. (Saj. tud. táv.) Bismarck gróf éjjel 11 órakor érkezett Friedrichsruheba. Nagy óvaccióval fogadták.

Merénylet.

Madrid, jan. 27. (Saj. tud. táv.) Leonban a San-Paleyon-téren löporral megtöltött löveg robbant fel. A közeli ablaktáblák betörték. Ember-életben nem történt kár.

Zavargások Szerbiában.

Belgrad, január 27. (Saj. tud. táv.) Dulakodások kezdetűl Vranjában a liberálisok megtudván a radikális kormány bukását, megrohanták a községházat s a radikális hatóságot elakarták kergetni. A radikálisok ellentálltak, visszaverték a liberálisokat. Sokan megsebesültek. A rendet a rendőrség nehezen helyreállította.

Új szerb püspökség.

Konstantinápoly, január 27. (Saj. tud. táv.) A szerb zsinat elhatározta, hogy Pleolyében, (Tarlidzse,) a novibazári szandzsákban új szerb püspökséget alapít.

Rablások Oroszországban.

Pétervár, január 27. (Saj. tud. táv.) Egyik külvárosban egyik gazdag földbirtokost éjjel megtámadták és meggyilkolták. A tettesek elillantak. Kievben a rablóbanda egy gazdag zsidókereskedő családot teljesen lemészárolt és kirabolt. A 8 holttestet szétromcsolt állapotban megtalálták. A rendőrségnek a banda egy tagját sikerült kézrekeríteni.

KÖZGAZDASÁG.

(*) Az amerikai szőlőtelep szövetkezet ma délelőtt 10 órakor Vize Páter elnöklété alatt rendes évi közgyűlést tart az aradi kereskedelmi és iparkamara helyiségében.

S z e s z ö l e t.

— Január 27. —

Jobb kereslet és gyárosok tartózkodása folytán az üzlet a múlt héten megszilárdult és az árak emelkedtek. Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 53.25, klesinyben 53.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleérve 85 frt fogyasztási adó.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. január 27.

Magyar aranyjárdék 4%	117.70
Magyar koronajárdék 4%	94.80
Magyar arany 4 1/2%	127.—
Magyar ezüst 4 1/2%	102.25
Magyar keleti vasut 1876.	122.50
Magyar földsehermentesítési kötvény	95.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földtekermesítési kötvény	98.—

Magyar nyeresémsorsjegyi kölcsön 149.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön 141.50

Budapesti gabnatőzsdé

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudójtásai. —
Budapest, január 27. d. n. 5 óra:

Gabona	Ár	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	lanyha	7.25—7.70
	tiszavidéki	„	7.30—7.70
	pestvidéki	„	7.25—7.70
	fehérmegyei	„	7.25—7.75
	bácskai	„	7.35—7.75
észak-magyarországi	„	„	„
Rozs	—	szilárd	5.80—5.80
Árpa	takarmány	csend.	6.10—6.50
	égetni való	„	6.65—6.70
„	sörfőzdei	„	7.90—9.25
Zab	—	csend.	6.70—7.20
Tengeri	bánsági	szilárd	—
	másnemű	„	4.40—4.50
Káposzta-repeze	—	szilárd	—
Köles	—	csend.	4.20—4.80
Buza	tavasza	csend.	7.59—7.60
	junius 1894	„	7.35—7.37
	őszre	„	7.36—7.38
Tengeri	május-junius 1894	csend.	—
„	szep.-október 1893	„	4.81—4.83
Zab	Budapest sz. tavaszra	csend.	—
	Budapest sz. őszre	„	6.76—6.78
Káposzta-repeze	aug.-szeptember 1893	csend.	—

Jókai-cyclus.

Jókai Mór 50 éves iról jubileumának megünneplése.
KECZERY IRÉN kisasszony mint vendég.

Aradvárosi

Évadbérlet
117. szám.

színház.

Havibérlet
17. szám.

Vasárnap, 1894. évi január hó 28-án:

D. n. 3/4 órakor, fél árral

Bolondok grófja.

Eredeti bohózat dalokkal és táncszel 3 felvonásban.
Irtá: Jókai Mór.

S Z E M É L Y E K:

Gróf Koromfi	Hunyady J.
Balkon, tisztartó a grófnál	Bács K.
Gerő, kulcsár a grófnál	Rónaszéki.
Jenő, jáger a grófnál	Leővey L.
Benő, kocsis a grófnál	Czakó.
Pető, komornyik a grófnál	Nyilassy.
Iringa, grófkisasszony	Réthy L.
Kalazanczia, baronessa	Rónaszékiné.
Fulgencia, a lilaszin apáczák főnöknője	Kissné A.
Pitypaty, bakter	Csatár Gy.

Kezdeté 3 1/2 órakor.

Este bérletfolyamban:

A gazdag szegények.

Eredeti vig szimű a fővárosi népeletről, 3 felvonásban.
Hasonló című regénye után irta: Jókai Mór. Zenéjét szerlette: Ká di Gyula.

S Z E M É L Y E K:

Kapor Ádám, elbocsájtott vasuti váltóőr	Balassa J.
Kömény Zeuzsa mosóné, élettársa	Bácsné.
Szűköl Makár diurnista az előjáróságnál, később adófelügyelői segédfogalmazó	Rónaszéki.
Paczal János, konstabler	Csatár Gy.
Kranycz Franyó, mozgósított bögre és bicsek kereskedő	Nyilassy.
Gyugyori Miska, klarinétos cigány	Szendrei M.
Gagyuláné, kapu alatt áruló perecszótőző	Kissné A.
Ritka Panna, palotai hagymaárulónő	Rónaszékiné.
Csicsonka, virágáruoló leány	Kézy J.
Lizi kisasszony, varróleány	Keczery I.
Tarafás Spiridon, a „Zöld paradicsomhoz“ oszmított bérhás tulajdonosa	Bács K.

Kezdeté 7 órakor.

Holnap hétfőn:

A G G L E G É N Y E K.

Franzia vigjáték.

KIS LOTTO.

Bécsi:

86, 25, 21, 74, 79.

Temesvári:

22, 43, 40, 46, 12.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Az olcsóság csodája!

a hol mindent fél árban lehet venni
osakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában
a színházépületben, a 13 vértanu szobor
átellenében van. 6 7-8

Iskolai táskák potom árért.

Alkalmi ajándékok

hihetetlen olcsó áron.

Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyak-
kendők, gyermekkoosik, utazó bőröndök,
esernyők, stb. stb.

olcsóbban mint bárhol.

Kevés haszon, nagy forgalom!

Van szerencsénk a n. b. vevőinknek és a t.
Körönségnek tisztelettel tudomására hozni, hogy
divat-, kézmű-, rövidáru-, norinbergi
fehérnemű és gyermekjáték üzletünket

a téliidényre

a legjobb és legolcsóbb árukkal felszereltük, a
nagy forgalom által azon kellemes helyzetben va-
gyunk, hogy azokat

olcsóbban mint bárhol

ajánljuk. Minden igyekezetünk az, hogy t. vevőin-
ket a legolcsóbb árban kiszolgálhassuk, mert a
tervünk

kevés haszon, nagy forgalom!

T. vevőink b. pártfogását továbbra is kérjük
Tisztelettel

Kilényi C. és Társa

a kék golyóhoz,

Aradon, Andrassy-tér 20. szám

(Arasa-épület.)

7 6-8

4/250—894. sz.

I—3

Hirdetmény.

Govosdia község (borossebesi járás)
tulajdonát képező, a községgel közvetle-
nül szomszédos kőbánya, mely építkezés
és csementgyártáshoz alkalmas, könnyen
fejthető és faragható meszes fehér követ
tartalmaz: Borossebes községhezánál, mint
a körjegyzőség székhelyén, hol a feltéte-
lek a hivatalos órák alatt bármely időben
megtekinthetők **folyó 1894. évi
február hó 15-én** délelőtti 11 óra-
kor tartandó nyilvános árverésen három
esetleg hat egymásután következő évekre
haszonbérbe fog adadni.

Borossebes' 1894. január 26-án.

Mózes Mihály
jegyző.

Ardelán Lauretie
bíró.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvár.
121/94. I/c. szám. 74. 1—x.

Pályázati hirdetmény.

Sósav, horganyhulladék és talpfajelő szegek
szállítására.

A nagyváradi talpfa telítő telep részére
1894. évi márczius hó 20-tól 1894. évi szeptem-
ber hó végéig 1730 q. (100 kgr.) sósavra,
284 ezer drb horganyzott talpfajelő szegre,
és 946 q. (100 kgr.) horganyhulladékra lévén
szükség, ezen mennyiségek szállításának biz-
tosítása céljából ezennel nyilvános pályázat
hirdettedik.

Szállító köteles, ha kivántatik, — a neki
átengedett mennyiség 25%-ával többet is az
ajánlati egységgel szállítani, mely kívána-
lomról azonban szállító az üzletvezetőség ál-
tal, még június hó vége előtt fog értesítettni.

A szállítás a m. kir. államvasutak részére
érvényben levő 129,381/91. szám alatt kiadott
általános anyagszállítási feltételek és a jelen
kiírás alkalmával 121/94. sz. s. szerkesztett
pályázati feltételek szerint eszközölendő.

A fentemlitett szállítási feltételek a ma-
gyar kir. államvasutak összes üzletvezetősé-

geinél naponta megtekinthetők, vagy posta
útján a m. kir. államvasutak budapesti nyom-
tatványtártól 25 kr vételár lefizetése mellett
megszerezhetők.

Ajánlati munkát és a 121/94. számú pá-
lyázati feltételek a magy. kir. államvasutak
kolozsvári üzletvezetőségénél díjmentesen kap-
hatók, vagy onnan posta útján kérhetők.

Mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik,
hogy a fennebb említett feltételeket ismeri és
azokat egész terjedelmében elfogadja.

Az ajánlati mintán a szállítandó anyagok
gyártási helye kitüntetendő.

Az egységi ár ajánlati mintán látható
egység szerint minden anyagnál külön-külön
számokkal és betűkkel kiteendő.

Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott és
bepecsételt ajánlatok következő külczimmal:
„Magyar kir. államvasutak üzletvezetősé-
gének.

Kolozsvártt.”

„Ajánlat talpfa telítő anyagok szállítására
121/94. számhoz.”

1894. évi február hó 20-án déli 12 óráig
a kolozsvári üzletvezetőség anyag és leltár
beszerzés osztályához benyújtandók, vagy
posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyi-
ség értékének 5 százaléka készpénzben, vagy
állami letétekre alkalmas értékpapirokban f.
évi február hó 19-én déli 12 óráig a kolozsvá-
ri üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő.

Az ajánlatot az egyes anyagok egész ki-
írt mennyiségére, vagy annak tetszés sze-
rinti részletére lehet tenni.

A magy. kir. államvasutak részére hatá-
rozottan fenntartatik a jog, hogy az ajánla-
tok közt minden tekintet nélkül az árra és
feltételekre szabadon választhasson, továbbá
hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti
részmennyiség szállítását is átengedhesse az
esetben, ha az ajánlat világosan nem az egész
mennyiség szállításának elnyerése s kikötése
mellett tételt, és végre, hogy a czél eléré-
sére bármily más irányu intézkedést is te-
hessen.

Egyidejűleg fenntartja magának az üz-
letvezetőség azon jogot is, hogy addig is, míg
az ajánlatok fölött döntőleg határozná, egyes
ajánlkozóknál az ajánlati árak mellett meg-
rendeléseket tehessen.

Az illető ajánlkozók ezen megrendelése-
ket teljesíteni kötelezetteknek anélkül, hogy eb-
ből folyólag valamely szállításnak végleges
átengedését követelhetnék.

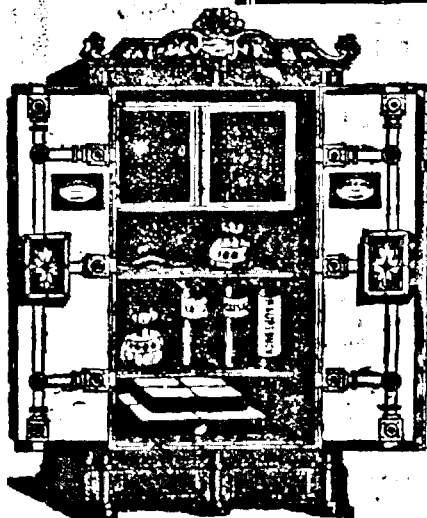
Kolozsvártt, 1894. január hóban.

Az üzletvezetőség.

SINGER

A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.

SINGER

Amerikai varrógépek,
vasbútor
és pénzszekrények
gyári raktára.
SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

A os. kir. osztr. és a m. kir.
miniszteriumok s államvas-
utak szállítói
tíz és betűre ellen biztos
kis kézi és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Községek számára kivételesen
26% engedmény.

Azonkívül ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai

H O W E,

Karikahajó

WHEELER & WILSON,

Singer és kézi varrógépek

családok, szabók és csipészek
részére.

Mindennemű varrógépek ja-
vítása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges kel-
lékek. 581

SINGER L. S.

SINGER L. S.

Magyar-adria vasuti kötelék

A magyar-adria vasuti kötelék díjszabás 1891. május hó 25-étől érvényes II. rész 1 és 2. füzetében, illetve az I. füzetnek 1893. évi június hó 1-étől II. potlékában foglalt XXIV. kivételes díjszabások Budapest-Ferenzvárosra fenálló díjtételek 1894. évi január hó 1-étől kezdve Budapest-Kitérd állomásra is kiterjesztetnek.
Budapest 1893. december hó 23.

Az igazgatóság.
Aradvármegye alispánjától.

25044/1893.

Hirdetmény.

Az Aradvármegye törvényhatósági közutak törzskönyvei elkészítésének biztosítása céljából az 1894. évi február hó 24-ik napjának d. e. 10 órájára zárt ajánlati verseny-tárgyalást hirdetek.

Ezen verseny-tárgyalás hivatali helyiségben fog megtartatni.

Az ajánlatban tisztán és minden kételet kizáró módon számokkal és betűkkel kiteendő azon átlagos egységi ár, melyért az ajánlattevő a törvényhatósági közutak egy klm. hosszú szakaszának törzskönyvét elkészíteni hajlandó.

Külön kiteendő az átlagos egységár az esetre, ha a tengely pontok megjelölésére szolgáló fix pontok a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter által 1893. évi július hó 8-án 43,110 sz. alatt kibocsájtott körrendelet kiegészítő részét képező részletes műszaki utasítás. A pontjában megállapított tölgyfa karók, illetve az ugyanott körülírt kőlapok által fognak megjelöltetni.

Ezenkívül kiteendő még külön azon egységár, melyért vállalkozó az esetben, ha a közut által tényleg elfoglalt, de a magánosok tjkveiből még le nem jegyzett birtok részletek előfordulnának, elvállalja ezen birtok részletek egy katasztrális holdnyi területéről a térképet készíteni, s az 1892. évi 71871. sz. kereskedelmiügyi miniszteri körrendelet kiegészítő részét képező II-ik utasítás C. szakaszának 7-ik kikezdésében említett jegyzékeket kiállítani és kiszámításokat eszközölni.

A munka befejezésének határideje 1897. évi május hó vége. Versenyzői óhajtok felhivatnak, hogy 5%-nyi bánompénzzel ellátott s a részletes feltételek 2. §-a értelmében szerkesztett írásbeli zárt ajánlatukat a kitűzött nap 10-ik órájáig nálam annál is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben érkezett vagy meg nem felelően szerkesztett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Felhivatnak továbbá versenyzők, hogy azon kőbányát, melyből a tengely pontok megjelölésére szolgáló kőlapokat szállítani hajlandók, nevezzék meg, és ajánlatukkal együtt a mintakő egy 10 cmt. oldalú kockáját — pecsétükkel ellátva mutassák be.

Ajánlat valamennyi törvényhatósági közutra teendő, mivel a másként tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A törzskönyvekre vonatkozó adatok nevezetesen a törvényhatósági közutak vonalrajza és műtárgy kimutatása továbbá a törzskönyvezés mikénti kivitelét szabályozó fent idézett miniszteri utasítások és rendeletek, végre a részletes feltételek és szerződési minta; az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál — a hivatalos órákban naponként megtekinthető.

Aradon, 1894. január hó 24-én.

Szathmáry Gyula
alispán.

STEIGERWALD A.

Kárpitos, díszítő és bútorgyáros Aradon.

Butorraktár: Andrassy-tér 15. — Bútorgyár: P. Választó-u. 32.

Telefon sz. 116. Ajánlja dusan felszerelt raktárát : 11 4-12

salon-, ebédlő- és hálószoba-butorait,
ugyszintén a legizlésteljesebb

KÁRPITOS-BUTORAIT.

minden stílus kivételben előnyös és olcsó árak mellett. Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

BECK ALAJOS

csokoládé, dessert és cukorkaárúk üzlete ARAD, színházépület.

Dus választékban honi és külföldi

bonboniére, attroppok, csemege, színházi cukorkák

és egyéb különlegességek, csokoládé bonbonok, finom francia beföttek.

Török méz a legjobb szer köhögés ellen.

Nagy raktár téa- és téasüteményekben.

Mindent a legjutányosabban számít és vidéki megrendeléseket pontosan teljesít

BECK ALAJOS
ARAD, színház épület.

24 5-8

Amerikai Cables a legjobbnak bizonyult.

PANKER VIKTOR

épület és műlakatos

ARADON. Akác-utca I. sz. és javítóműhely Szabadságtér 10. sz.

Van szerencsém a n. é. közönségnek

épület- és műlakatos műhelyemet

egy jó és jutányos munka mint pontos és gyors kiszolgálást tekintetében különösen ajánlani.

Rivállalok minden szakmabeli munkát, nevezetesen: ablak és ajtó vasalásokat, takaréktűzhelyek, sűrű és folyósókerlátok készítését, melyekről a legújabb minták szerint, természetes nagyságu rajzokkal is szolgálok; továbbá vasajtókat és ablakokat, hullámredőnyöket, portale vasalásokat ponyvagépezettel együtt. Javítások és tatarozások pontosan, gyorsan és a legjutányosabban foganatosítottak. Különösen figyelembe ajánlom azon felonyt, melyet vasablakok készítésénél nyujthatok arátal, hogy a felemelt vasárak mellett is képes vagyok ezeket kilogrammonként 27/-krért készíteni. Végszetül megjegyzem, hogy minden nagyobb megrendelésnél ár- engedménnyel is szolgálok, és vasazárító kocsarakat — nedves épületek kisértéséhez naponként 25 kr. díjért rendelkezésre bocsájtok.

A nagyérdemű közönség becses partfogását és minél számosabb megrendeléseit kérve, maradtam kiváló tiszteltettel.

Panker Victor

épület és műlakatos.

Akác-utca I. szám.

Dürr Testvérek

Fűszer-, csemege-, thea-, rum- és ásványvíz-kereskedése
Aradon, fő-ut 2. sz. „az arany szarvashoz“, a városházával szemben.
16 4-12

Kászony János-féle
legfinomabb hegyi
rózsa szőlő

Van szerencsénk a beálló téli idény alkalmával a n. é. közönség b. figyelmét a most beszerzett friss, kitünő minőségű árucikkeinkre felhívni. Legelső minőségű karaván narancs, fekete és sárga madarin, orosz-, susong-, Moning Pecco virág és császárkeverék-thea. Hamisítatlan londoni, jamaicai, kuba, ananász és demarra rum. Friss bécsi és angol thea-kenyér készlet.

Pezső borok legdusabb választékban, kül- és belföldi fajok, továbbá ménesi, magyaradi, tokai aszu, világosi rózsa, malaga, sherri, madeira, muskatunel leánka és szalma bor. Csemege borok, magyar és francia cognac. Legfinomabb liquerök: Gorgonzola, trapista, groji, emenvölgyi, kárpáti, pármái és imperial sajtok. Prágai és kassai sódar nyersen és főzve, továbbá dus választék mindenféle tengeri halak és halikrákban.

Kitünő kávé és csokoládé-árak, borsó lenese, bab,

aszalt szilva, méz, lekvár, gomba és tarhonya készlet. Továbbá francia és magyar mustárja legjobb minőségben. Zsírmiló ugorkák és bozeni befőttek. Gazdasági cikkek u. m. gépolaj, császárrolaj, kocsikenőcs, petroleum, vazelin, borszir, nyers szappan, fluid, szivacsok, és bőrlakk. Desinficiálásra alkalmas u. m. zöldgálicz, naftalin, carbolsav, klórmész, szublimat szappan és karbol por. Ásvány-, gyógy- és savanyu vizek. Árjegyzék bérmentve küldeték. pontos kiszolgálás, jutányos árak: A n. é. közönség pártfogásába ajánljuk magunkat. maradunk kiváló tisztelettel

DÜRR TESTVÉREK, fő-ut 2. sz.

7 darab narancs 10 kr.

Prakap Sándor

épület- és butor-asztalos, Aradon, Fő-ut 32. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint

épület- és butor-asztalos üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelőleg teljesen berendeztem, úgy hogy a legnagyobb vállalatokat a legpontosabban és a lehető legjutányosabb árak mellett készítem.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat.

Bátorodom megemlíteni, hogy rövid egy éves önállóságom alatt azon elismerést vívtam ki magamnak e téren, hogy a legnagyobb vállalatnál, a huszár laktanyánál az összes asztalos munkát elnyertem, amit sikeresen nagyobbrészt be is fejeztem. Üzletemben jó és száraz anyagból, tiszta és jó munkát készítek saját vezetésem mellett. Minden az üzletemben elkészült munkákért egy évi jótállást vállalok.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Prakap Sándor

asztalos mester Aradon, fő-ut 32. szám.

19 4-*

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. é. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy 71 2-3

1894. február 8-án csütörtök

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitány hivatal egy tisztviselője jelenlétében üzlethelyiségemben Kossuth-utca 12. sz. azon

1893. évi nov. hóban esedékes

zalogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Weisz Dávid.

A legkedveltebb szoba-illatszerek,

578

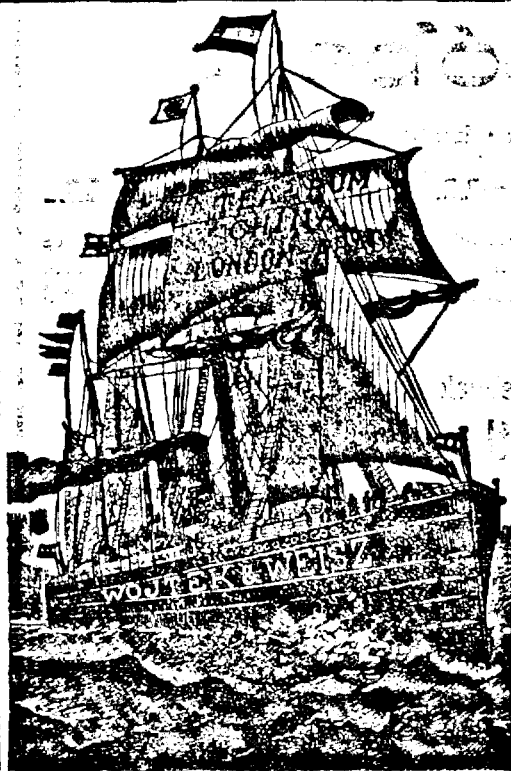
u. m.:

Gyöngyvirág, Orgona,
Salon-bouquet, Levendula,
Amour-bouquet, Kárpáti fenyő.

15 5-12

Telefon-szám 147.

Tea és Rum

különlegességeink nagy raktárát,
u. m.:

Caravan, Suchong, Congo,
Pecco, Mandarin és császár-
keverékek, valamint
legzamatosabb

jamaicai rumjainkat

becses figyelmébe ajánljuk.

Telefon-szám 147.

Kapható csakis
ARADON,

VOJTEK és WEISZ

gyógyáru-üzletében,
Andrássy-tér 14. sz.

Aradi „Széchenyi gőzmalom” részvénytársaság.

Mérleg-számla 1893. deczember 31-én.

Vagyon.
Teher.

Telek- és épület számla	190000	—	Részvénybefizetési számla	288200	—
Gép-számla	84500	—	Váltó-számla	391814	40
Malomfelszerelési számla	77500	—	Tartozás-számla	97165	47
Villanyvilágítási-számla	2000	—	Kezességi-számla	2490	28
Üzleti szerek számla	7900	—	Osztalékok-számla	824	—
Kocsik, lovak felszerelési számla	1650	—	Munkássegélyzóalap-számla	1037	48
Irodai butorzat-számla	1200	—	Tartalékalap kétes követelésekre	15000	—
Biztosítási díjak-számla	5736	75	Tartalékalap-számla	129554	46
Értékpapír-számla	1694	90	Nyereség-tartalékalap-számla	28995	43
Váltótárcza-számla	5080	61	ez évi tiszta nyereség	55372	73
Örlemény-számla	325712	07			
Buza-számla	15914	67			
Adósok-számla	264997	—			
Pénztár-számla	20058	05			
Köszén-számla	2950	20			
Kamat-számla	3560	—			
	1010454	25		1010454	25

Tenner Ignác h. igazgató.

Fränkel Vilmos irodafőnök.

A felügyelő-bizottság:
Kohn S. N.
Révész Nándor h. elnök.

Dr. Marschall Lajos.
Tisztelt közgyűlés!

Hivatásunknak megfelelően, van szerencsénk a kereskedelmi törvény 195. §-ának megfelelőleg évi működésünkről jelentésünket ezennel előterjeszteni.

Az üzlet ügyvezetését a lefolyt üzletév alatt többször ellenőriztük és mindig a legjobb lelkiismeretet és pontosságot konstatálhattuk. Az 1893. deczember 31-én lezárt mérleget, valamint a veszteség és nyereség számlát behatóan megvizsgáltuk és az üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és mindent a legpéldásabb rendben találtunk.

A fentebbiek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak az 1893. évi 55372 frt 73 kr. tiszta nyereség hova fordítása tárgyában beterjesztett indítványát a tisztelt közgyűlésnek elfogadás végett ajánlani.

Végre kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy az 1893. üzletévét illetően úgy az igazgatóságnak, mint szintén a tisztelettel alulírott felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1894. évi január hó 23-án.

A felügyelő-bizottság:
Kohn S. N.
Révész Nándor h. elnök.

Dr. Marschall Lajos.

Kern Róbert

a witkowitzi hengeresgyár képviselője,

Budapest, V., gyapju-utca 5. szám.

Mindenemű kovacsolt vasból készült csövek; nevezetesen: kazáncsövek, mozdony- és gőzgép-csövek, furó- és kút csövek, szivattyú-csövek, karima- és gősfűtőcsövek (pléh) stb. stb. Gázcsövek és összekötő-darabok, Perkins-féle csövek, sajtó-csövek, 300 légnyomással megpróbált vezetékcsövek, stb. stb.

Mindenféle kazán-alja.

Öntött vas hüvelycsövek, karimacsövek és faesúrok.

A Dangó és Dimenthal, Witkowitz (Mähren)

a felszerelési gyár képviselője és raktára.

Különlegességek:

Nehéz felszerelési minták, víz-, gőz- és kőolaj-vezetékekhez. Kohó-kemenczék és mozdony-szerkezetek.

Mindenféle könnyebb és nehezebb érczárak, gáz-, víz- és gőzvezetékekhez, u. m.: Csapok, szelepek, tollatyak, hidrant stb.

Dus raktár szerzőmokban gépgyáraknak, gáz- és vízvezeték-felszerelések, nevezetesen: csipetők, csővágók és kulcsok, csőfogók, csavarosítók stb.

Külön készítmények fraiser és tekerült-furókban, gyors-furógépek, tömött forrócsövek és szádfurók.

Javítás-műhelyek.

Mindenemű öntött- és zománcz-áru raktárak, vízvezetékekhez és csatornázásokhoz: kagylók, csióset minden rendezerben, levezető-csövek, árnyékszék-tömlők, Drainage-csövek, csatornázások, toillette és fürdőberendezési szerek.

Szivattyúk, amerikai összekötő darabok kovacsolt öntött vasból, ólom-, sárgaréz és réz-csövek.

Kender-gummitömlők és tömőanyagok.

Árjegyzék egyes cikkekről ingyen és bérmentve.

84 1-2

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság” könyvnyomdájában.

VARGA TESTVÉREK

kocsijáratása és nagy kocsiraktára

ARADON, Fő-ut 11-ik sz.

Ajánljuk megvételre a nagyobb mennyiségben raktáron levő legdivatosabb kivitelben és szilárd anyagból készült

kész kocsijainkat

és

szánkóinkat

a legjutányosabb árak mellett. Elfogadunk mindenemű kocsiatalakítást és kisebb-nagyobb kocsijavításokat, nemkülönben minden e szakba vágó bognár-, kovács-, fényező- és nyerges-munkákat a legjutányosabb árak és pontos kiszárgálat kezessege mellett.

Használt kocsik becseréltetnek. Új kocsikért egy évi jótállás vállalatik.

83 c-

Tisztelettel

VARGA TESTVÉREK.

Ugyanitt két fia tanulóknak felvétetik.